

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Första Kammaren. N:o 20.

Onsdagen den 15 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Fortsattes den från förmiddagssammanträdet uppskjutna öfverläggningen rörande 1:sta punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater. *Nya handels- och sjöfartstraktater med Frankrike.* (Forts.)

Herr Ekman, Johan Jacob: Bevillnings-Utskottet har i det föreliggande betänkandet uppgjort åtskilliga kalkyler för att visa å ena sidan den förlust, som svenska statsverket skulle komma att lida genom antagande af den franska traktaten och å den andra sidan den vinst som den svenske exportören skulle komma att vinna i Frankrike genom antagande af samma traktat. En talare, som i förmiddags upptog Kammarens tid i 2 $\frac{1}{2}$ timme, har också uppgjort dylika beräkningar, fastän han kommit till helt olika resultat mot Bevillnings-Utskottet. Om jag också icke kan annat än erkänna hans outtröttliga flit och samvetsgranna arbete vid uppgörandet af dessa beräkningar, får jag likväl tillstå, att alla dessa beräkningar, såväl de, hvilka Utskottet uppgjort, som de, hvilka han framlagt, icke ega någon väsentlig betydelse, emedan de helt och hållet grunda sig på förutsättningar, som äro obefintliga. Man kan nemligen ingalunda beräkna den förlust, som statsverket skulle komma att lida, icke heller den vinst, som skulle uppstå för exportörerna i Frankrike, då man icke kan beräkna den ökning eller minskning i importen uti det ena eller det andra landet, som just på grund af denna traktat kan komma att ega rum. Man eger icke heller några jemförelsepunkter i afseende på beräkningen af dessa förhållanden, ty vi veta visserligen ganska väl hvad tullsatserna enligt traktaten komma att utgöra, men vi veta deremot icke huru dessa komma att bestämmas, under det traktaten varar, för sådana länder, hvilka icke hafva traktat med det ena eller det andra landet. Dessutom är det icke sagdt, att en vara stiger eller faller i samma mån som tullen faller eller stiger, ty om detta också till någon del derpå beror, så beror det derjemte på helt andra förhållanden, som icke kunna på förhand

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

beräknas. Jag anser därför, att vi måste betrakta denna fråga från, om jag så får säga, en högre synpunkt än den som här nu blifvit antydd, och att vi då måste betrakta henne från synpunkten af den inverkan, som dessa traktater antagas komma att utöfva på hela vårt näringslif.

Bevillnings-Utskottet har på sidan 9 antyddt, att de artiklar, som på grund af den franska traktaten skulle komma att mot nedsatta tullar införas i Sverige, icke äro af den beskaffenhet, att den föreslagna tullnedsättningen skulle i någon väsentlig mån inverka på den inhemska industrien, och om man genomgår uppsatsen på dessa artiklar äfvensom de för dem bestämda tullarne, kan man icke annat än gifva Bevillnings-Utskottet full rätt härutinnan. Utskottet gör ett enda undantag, nemligen i afseende på linneväfnadsindustrien eller närmast den del af denna industri, som beror af husslöjden, och yttrar sina farhågor för möjligheten af, att traktaten kunde på denna utöfva ett skadligt inflytande. Då man likvisst tillser den tull, som enligt traktaten är bestämd för linnevaror, och det måste antagas, att Frankrike icke hit skickar de gröfre, mera skrymmande, utan de finare sorterna, så lär väl äfven husslöjden kunna mycket väl konkurrera med importen af linneväfnader från Frankrike. Det är något helt annat som denna husslöjd har att riskera konkurrens med, nemligen våra egna fabriker här i landet. Om dessa komma att uttränga husslöjden och huruvida detta kan vara nyttigt eller icke, derom vågar jag icke uttrycka någon mening, men till den förevarande frågan hör denna sak naturligtvis icke. Protektionisternas farhågor för den franska traktaten kunna således icke ligga i någon fruktan för olägenheter. som denna traktat i och för sig kan komma att medföra, utan deruti, att det friare åskådningssätt i afseende på tullagstiftningen, som derigenom skulle komma att i någon mån tillämpas, kunde vinna rotfäste och vid framtida bestämmelser med afseende på tullen, ja, kanske redan vid innevarande riksdag, utöfva någon, från protektionisternas synpunkt menlig inverkan uti frihandelsvänlig riktning. Men jag tror verkligen icke, att de behöfva hysa någon sådan farhåga. Våra frihandlare äro i sanning så beskedliga och önska i det närmaste ingenting annat än status quo. Ja, de äro till den grad fogliga, att jag tror, att knappast i något annat land i Europa våra frihandlare ens skulle få namn af "frihandlare", utan ett helt annat, såsom t. ex. "konservativa" eller något dylikt.

Jag ber nu att få något tillse traktaternas inverkan på våra exportartiklar till Frankrike äfvensom på vår sjöfart. Vi böra dervid i främsta rummet erinra oss, att Frankrike är vår näst bästa kund, och att det är skäl att göra något för att kunna bibehålla och, om möjligt, föröka betydelsen af den samma.

På sidan 70 finna vi sammanställd exporten af de viktigaste artiklar, som gått till Frankrike allt sedan den franska traktaten år 1865 började tillämpas. Om vi då taga i betraktande den kvantitet trävaror, som under denna tid utgått och det värde, hvartill de upptagits, så finna vi, att kvantiteten väl icke fördubb-

lats, men att värdet mer än fördubblats. Man har väl påstått, att den föreslagna tullen på hyflade bräder i Frankrike skulle utestänga importen af dem till detta land. Denna import är väl ännu icke af så stor betydighet, att den väsentligen inverkar på importen från Sverige af trävaror i sin helhet och hvilka för öfrigt äro tullfria. Men det är att hoppas, att den samma kommer att tilltaga, och då tillverkarne af dylikt virke sjelfve förklara, att de väl kunna bestå med en tull af 50 centimer per 100 kilogram ser jag icke, att man har anledning att deri gifva dem orätt.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Nästa artikel, som är upptagen, är *hafre*. I afseende på denna har vår export från intet uppgått till en ganska betydlig kvantitet och utgör nu i värde öfver sex millioner kronor. Jag erkänner, att jag hade önskat, att denna artikel hade förekommit bland de artiklar, som äro inbegripna i den franska traktaten, och hvarpå sålunda tull icke skulle kunna läggas. Jag tror dock icke att dermed är någon fara, ty det är icke antagligt, att ett land som Frankrike, hvilket har så stort behof af denna vara, och der jemförelsevis så litet deraf odlas, kunde komma på den tanken att lägga tull derpå.

Vi komma derefter till artikeln *Jern*. Exporten deraf till Frankrike har uppgått till nära 50 procent mer år 1880 än år 1865, och värdet af densamma i kronor utgör nu närmare tre millioner. Bevillnings-Utskottet har emellertid ganska riktigt anmärkt, att en stor del af den export af denna vara som eger rum till Belgien bör inbegripas under exporten till Frankrike, emedan den förra till väsentlig del transiterar till detta land. Under sådana förhållanden stiger naturligtvis både kvantiteten och värdet ganska väsentligt; vår export till Belgien utgör nemligen omkring 200,000 centner. Då tull på stångjern i allmänhet blifvit nedsatt från 6 till 5 francs per 100 kilogram, vare sig man jemför densamma med den franska tarif général eller den nu gällande traktaten, och hvilken nedsättning utgör omkring 30 öre per svensk centner, så lærer få medgifvas, att detta belopp, som i många fall under nuvarande tider torde utgöra tillverkarens hela vinst på varan, icke är utan väsentlig vigt. Man skulle kunna beklaga, att tullen på råstänger icke blifvit bibehållen vid 4½ francs, då de inbegrepos under smältstycken, i stället för att densamma nu enligt traktaten blifvit bestämd till 5 francs per 100 kilogram. Jag tror dock icke, att man bör så mycket oroa sig öfver denna förhöjning; enär denna artikel vid import till Frankrike varit utsatt för oändliga trakasserier, då tullmyndigheterna, understödda af de franska jern-tillverkarne, velat anse, att råstänger icke vore smältstycken utan stångjern; och det har fordrats mycken ansträngning ej minst af vår minister i Paris, för att öfvertyga fransmännen, att det hvarken här, eller annorstädes, finnes någon metod att utpiska slaggen inuti råstängerna och behålla den på ytan. Skulle nu råstänger, på grund af nämnda tull, icke kunna införas i Frankrike, så lär det väl bero derpå, att värdet på denna vara med tillägg af tull och öfriga omkostnader, jemte förarbetningen i Frankrike till de artiklar, som deraf förnämligast tillverkas, såsom finjern och

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

trådringar ställer dessa uti högre pris än vid import deraf från Sverige, då de dels icke skulle komma att draga någon högre, dels endast en franc högre tull per 100 kilogram än råstänger.

Slutligen torde denna vara, som till stor del importeras af sjelfva fabrikanterna, kunna draga en fördel af de s. k. "acquits à caution", som icke komma köpmannen utan endast fabrikanten till godo. Då en reservant berört förhållandet med dessa "acquits" och detta äfven här under diskussionen blifvit omnämndt, skall jag taga mig friheten att något derför redogöra, i den mån detsamma är mig bekant. På sidan 17 i betänkandet yttrar reservanten: "Och ändock kan man draga i tvifvel, om ens denna vinst kommer att uppstå. Ty ännu finnas i Frankrike qvar de s. k. admissions temporaires (eller acquits à caution), hvarigenom den, som exporterar jernartiklar, har rätt återfå den tull, han erlagt för jernet, innan det blifvit förädladt. Det har ej lyckats att erhålla någon exakt upplysning, till huru stor del det svenska jernet till följd häraf kan inkomma fritt, men den har uppgifvits uppgå ända till 25 procent af införseln. På senare åren lär dock till följd af förändrade bestämmelser endast omkring 17 procent inkommit på detta sätt." Reservanten har fullkomligt rätt i hvad han säger derom, att en fabrikant, som förbinder sig att utföra jernartiklar till motsvarande kvantitet eller värde, är berättigad att tullfritt införa råvaran. Men dervid tillgår, så vitt jag vet, så noga, att tullen följer varan ända in i köparens magasin för att tillse, att dermed intet missbruk eger rum, såsom i forna tider, då dessa acquits à caution såldes till dem, som betalade dem bäst. Huruvida dessa missbruk derigenom blifvit fullständigt undanröjda, kan jag icke säga. Försäljning af dylika acquits eger ännu rum för tackjern, men då införseln af tackjern från Sverige är obetydlig, spelar denna rättighet för oss ej synnerligen stor rol. Emellertid lär väl icke den fördel, som en fabrikant har vid köp af svenskt jern till följd af hans rätt att införa detsamma tullfritt, inverka något på försäljningspriset, ty naturligtvis är den kvantitet, som införes mot dessa acquits ganska obetydlig mot införseln i det hela, och då priset bestämmes på grund af förhållandet mellan tillgång och efterfrågan, så är det ju alldeles gifvet, att, när man måste taga i betraktande de kostnader, som falla på varan, man icke räknar att den ene eller den andre kan hafva någon fördel af, att han importerar detsamma tullfritt, utan man beräknar den tull som är bestämd i traktaten, och den, som då kan undgå denna tull, hvarom säljaren ej eger vetskap, har deraf en fördel, utan att den senare gör någon vinst medelst erhållande af högre pris.

Gå vi nu till de andra artiklarne, så komma vi till *beck och tjäva*. För dessa har blifvit bestämd en tulisats af 2 francs per 100 kilogram, då de förut varit tullfria. Huruvida detta kan hafva någon inverkan på importen i Frankrike, vågar jag icke yttra mig om. Jag tror att fransmännen hafva svårt att få dessa artiklar billigare från något annat land; importen är emellertid icke stor,

icke heller är värdet deraf synnerligen stort, det utgjorde år 1880 endast 171,000 kronor.

Hvad *trämassa* vidkommer, så är denna en artikel, hvars produktion är den mest naturliga för Sverige. Tillverknningen deraf tilltager också oupphörligt, och afsättningen på Frankrike är äfven ganska stor. Att denna artikel blifvit medelst traktat bestämd att fortsatt tullfritt införas till Frankrike, måste väl således anses vara en icke obetydlig fördel.

Men den största fördelen af hela traktaten är dock den, som anmärktes redan vid remissen af den Kongl. propositionen till Bevillnings-Utskottet, nemligen att så länge traktaten fortgår, kan för oss tullen icke höjas i Frankrike i någon mån, och icke heller någon i traktaten såsom tullfri upptagen vara beläggas med tull. Om deremot någon annan nation skulle få en större fördel, än vi genom traktaten ega, så tillfaller den oss i och med detsamma. Vi hafva således häri en dubbel fördel, både i afseende på konkurrens med de franska tillverkarne ock i afseende på konkurrens med sådana länder, som äfven ega traktat med Frankrike.

Om jag nu öfvergår till sjöfartstraktaten, så läser det icke vara obekant, att vår handelsflotta under senare åren haft att kämpa med ganska stora svårigheter, och att i synnerhet segelflottan genom den städse tilltagande konkurrensen med ångfartygen funnit sig i en ganska betryckt ställning. Det synes mig således hårdt, om vi skulle fränsäga oss de fördelar, som sjöfartstraktaten bjuder oss med afseende på importen till Frankrike, så mycket hellre, som denna import mer än de flesta andra betingar möjligheten för användande af segelfartyg i konkurrens med ångfartyg. Man skall kanske säga, att vår export bedrifves icke hufvudsakligen med svenska fartyg, utan en större del med norska. Ja, detta är visserligen sant. Men jemte det, att vårt förhållande till brödrariket är sådant, att vi särdeles gerna unna dem denna fördel, så har exportören genom den billigare frakt, som kan betingas just till följd deraf, att dessa fartyg åtnjuta den fördel, som sjöfartstraktaten erbjuder, precis samma fördel, om han exporterar med norska eller svenska fartyg. Den reservant, som jag förut omnämnt, yttrar på sidan 21 af Utskottets betänkande, att han föreställer sig, att den fördel, som vår sjöfart skulle ernå genom franska traktaten, torde komma att i väsentlig mån inskränkas derigenom, att Frankrike antagligen komme att utsträcka sitt premieringssystem äfven till den mindre sjöfarten, hvori våra fartyg hittills deltagit. Detta är naturligtvis endast en gissning, som ingen kan med bestämdhet motsäga. Men jag kan icke föreställa mig, att en så klok nation som den franska skulle vidtaga en åtgärd, som, i stället för att egga den franska handelsflottans redrier till ansträngningar, skulle försänka dem till fullkomlig lojhet och liknöjdhet. Det fins väl intet sätt att uppmuntra denna handtering, som är sämre än detta, så mycket hellre som genom den apati, som härigenom uppstår, bemödandet att uppehålla handteringen år efter år måste blifva allt svårare och dyrare. Dessutom, om något sådant skulle inträffa, så hafva vi i afseende på vår ex-

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

port dock precis samma fördelar, vi må begagna franska, svenska eller norska fartyg, om vi hafva antagit sjöfartsraktaten, ty genom premieringen böra de franska fartygen kunna segla till lika frakt som de med dem konkurrerande svenska och norska. Nu vet jag väl, att man kan invända mot fördelarne af sjöfartsraktaten, att vi icke behöfva vidtaga några åtgärder därför, emedan vi hafva haft en sådan traktat förut, och alla andra sjöfartsidkande nationer erhöllo utan traktat precis samma fördelar som de, hvilka afslutat traktat med Frankrike. Men jemte det, att vi genom afslutande af denna traktat verkligen få några fördelar, som vi eljest ovilkorligen gå miste om, är det icke sagdt, att Frankrike kommer att handla nu på samma sätt som år 1866, då det, *efter* att hafva afslutat traktat med alla de länder, som egde en betydande sjöfart, medgaf åt alla andra nationer, och hvilka då icke voro många, att tillgodonjuta samma fördelar.

Slutligen har jag ett ytterligare skäl, hvarför jag, för min del, anser, att det vore illa, om vi icke antoge traktaten, och det är med afseende på vårt förhållande till Norge. Jag kan icke afgöra, om Norge har större fördelar af traktaterna än vi eller tvärt om. Jag tror måhända, att Norge har, med afseende på handeln, lika stora fördelar som vi och med afseende på sjöfarten till och med större. Men då vid diskussionen om denna fråga i norska Stortinget framgick, att en af anledningarne, hvarför Norge var så beredd att antaga traktaten, var den, att man ansåg densamma vara för Sverige fördelaktig, och att man ville handla i öfverensstämmelse med Sveriges uppfattning och åsigt, så tror jag, att vi icke böra tillbakavisa ett dylikt symptom af broderlig välvilja och enighet. Jag tager mig således friheten anhålla om bifall till den föredragna punkten, och detta så mycket hellre som jag anser, att hvarje uppskof i detta fall är farligt, emedan det icke är sagdt, att, om vi nu afslå traktaten, en sådan åter står oss till buds.

Herr Casparsson: Då jag erfor, att de norsk-svenska underhandlarne lyckats att med den franska republiken och dess främste styresman uppgöra en ny handels- och sjöfartsraktat, erinrade jag mig lifligt en tilldragelse från forna tider. Det var nemligen en person, som på gamla dagar öfverlemnade familjens ekonomiska angelägenheter åt sin hustru, hvilken var ett mycket begäfvadt fruntimmer, och åt sin son, hvilken var ganska diplomatiskt anlagd. Då kommer en dag en ung herre till honom och företer ett köpekontrakt om en familjen tillhörig fastighet med anhållan att han måtte genomläsa handlingen och, om han godkände densamma, underteckna den, hvarvid han bifogade den upplysning, att den förres hustru och son redan godkänt affären. "Då", svarade denne, "tecknar jag genast under, ty om min hustru och son gjort upp affären, så är herrn lurad." Jag kan icke neka till att, då jag läste den relation om det diplomatiska fälttåget, som är bifogad Kongl. Maj:ts proposition, denna tilldragelse kom att framstå allt lifligare för mitt minne.

I Statsrådsprotokollet af den 16 September angifver Chefen för Finansdepartementet de hufvudgrunder, hvilka från svensk sida borde vid traktatsunderhandlingarne uppställas. Der nämnes: "Det kan endast vara under förutsättning att afsevärda fördelar i dessa fall kunna ått vårt land betingas, som en traktats afslutande synes böra ifrågakomma, då ju villkoren derför alltid komma att blifva nedsatta tullafgifter här i landet för åtskilliga artiklar, hvilka väl lämpa sig för en högre tullbeskattning och å hvilka Riksdagen ock dels redan höjt, dels otvifvelaktigt skulle ytterligare höja tullafgifterna, så snart dessa kunde, oberoende af en fransk handelstraktat, regleras. Att nu i stället, såsom från fransk sida fordras, ytterligare nedsätta tullafgifterna på dessa artiklar eller åtminstone en del af dem, strider så väsentligt mot de grundsatser Riksdagen enligt dess vid flera tillfällen uttalade mening önskar tillämpade vid tullbeskattningen af artiklar, som kunna hänföras till lyx- eller öfverflödsvaror, att, om ett dylikt medgifvande göres, det måste vara förestafvadt af omsorgen att tillgodose för vårt land synnerligen viktiga ekonomiska intressen." Hvilka dessa viktiga intressen nu äro, derom upplyser departementschefen vidare, då han talar om vår jern- och träexport, och anmärker, att "*hvad som är af hufvudsakligaste vikt*" är att franska tullen å vårt stångjern nedsättes från 6 till 3 francs. Vidare säger Herr Departementschefen, att "i syftet af hela den tullpolitik, som skulle gå ut på de gamla handelsfördragens ersättande med nya sådana mellan Frankrike och andra makter, väl får antagas ingå, att icke en viktig importartikel skulle under den nya traktaten komma i en sämre ställning på den franska marknaden än under den hittills varande regimen." Vidare anföres det såsom önskvärdt, att antalet af dessa artiklar "blefve inskränkt till ett fåtal". Vidare meddelas den instruktion till de svenska underhandlarne, att det i allmänhet borde utgöra en sträfvan hos dem "att vid fixerandet af tullbeloppen i franskt mynt mindre göra afseende vid obeqvämare siffror i traktatstariffen än dervid, att motsvarande siffror i svenskt mynt blifva lätthandterliga vid tillämpningen." Nu hafva vi emellertid i tulltariffen fått sådana lätthandterliga belopp som 94, 59, 47, 19 öre, 1 krona 18 öre o. s. v. För franskt drufbränvin, som i den nuvarande tulltaxan upptages till en tull af 44 öre per liter, har denna tullsats nedsatts till 43,7 öre! Och detta — oaktadt den svenska Riksdagen för 2 år sedan på förslag af Kongl. Maj:t afjemnat siffrorna vid öfvergången till metersystemet för att få dem så bekväma som möjligt. Men det är icke siffrorna, som nu blifvit lätt handterliga, utan det är i stället de svensk-norska underhandlarne, som varit obeskrifligt lätthandterliga.

Vidare heter det: "Ett bibehållande af den *nuvarande* tullsatsen är derföre i och för sig ett ganska långt sträckt medgifvande till förmån för den franska exporten, men som vi göra af det skäl, att vi i fråga om vissa exportartiklar såsom hyflade trävaror och tjära *fordra*, att icke en återgång i Frankrike sker från status quo." Ja, detta är mycket bra sagdt; men det hade varit

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

ännu bättre, om denna fordran fullföljts. Nu har man i stället inskränkt sig blott till att "fordra" och ingenting vidare. Vidare yttrar Herr Departementschefen: "Det torde derföre icke böra ifrågakomma att här frångå den nu bestämda tullsatsen och endast om ett synnerligt tillmötesgående från fransk sida skulle påkalla ett sådant från vår eller de franska underhandlarne lägga bestämd vikt på utverkande af någon nedsättning i denna tull, kan jag förorda en sådan." Jag skall sedan söka visa, hurudant detta "synnerliga tillmötesgående" varit beskaffadt. Och vidare heter det beträffande artiklarne socker samt väfnader, band, snör-makerier m. fl., att departementschefen anser någon förändring i tullsatserna å dessa artiklar icke böra ske, emedan de nuvarande tullsatserna, på de af Tullkomitén anförda skäl, syntes vara grundade på rättvisa och billighet.

Herr Ministern för utrikes ärendena sammanfattar längre fram i samma protokoll alla dessa vilkor på följande sätt:

"För de Förenade Rikenas del begäres af Frankrike:

likställighet i franska hamnar för svenska och norska fartyg med inhemska." Det hafva vi fått, antagligen emedan ingen menniska bestridt det;

"bibehållande af nu gällande tullfriheten å hylfade furubräder till golf." Det hafva vi icke fått;

"nedsättning i tullen å träarbeten andra slag från 7 francs till 4 eller åtminstone 4 francs 25 cent." Det hafva vi icke fått;

"utbrytning ur rubriken "drilles" af trämassa för att under särskild rubrik tillförsäkras tullfrihet." Det hafva vi fått;

"begäran om enahanda förmån för artikeln tändstickor från den tid nu gällande monopol å tändsticksförsäljningen i Frankrike kan komma att upphöra, samt för tjära i likhet med hvad nu eger rum." Derom lemna underhandlingarne icke någon upplysning. Antagligen har någon bestämmelse härom icke blifvit gjord;

"för tackjern begäres nedsättning från 2 till 1 francs 25 cent, och för stångjern från 6 till 3 francs." Det hafva vi icke fått;

"för smältstycken och råstänger af jern begäres en nedsättning af den högst tillåtna slagghaltsprocenten." Det hafva vi fått; men efter hvad sakkunnige personer sagt mig, betyder detta icke något, emedan det icke har tillämpning på våra förhållanden;

"för klippfisk begäres en tullsats af 10 francs." Den är nu i traktatsförslaget upptaget till 48 francs;

"i afseende å papper begäres en nedsättning från 11 till 6 francs för gröfre slag." Det hafva vi icke fått;

"för brännvin och sprit begäres en nedsättning i surtaxen." Det hafva vi icke fått.

"Slutligen bör yrkas afskaffande af den i franska generaltariffens tabell D. stadgade surtaxe vid indirekt införsel, så vidt den drabbar varor, som utgöra föremål för export från de Förenade Rikena till Frankrike öfver annat land." Det hafva vi fått.

Beträffande deremot Frankrikes fordringar, hafva de *alla* blifvit beviljade utom i afseende å vin. De *först* framställda fordringarne af Frankrike rörande denna artikel hafva blifvit afböjda,

men en nedsättning har dock sedermera egt rum. Nedsättningen i surtaxe å socker samt å helsiden bestreds till en början från vår sida, men beviljades slutligen.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Hans Excellens Herr Utrikesministern anför vidare: "Frankrike har till utgångspunkt för sina fordringar valt de vid 1865 års traktat fogade tariffer. Sjelf lärer det emellertid icke underlåta att i sina medgifvanden åberopa bestämmelserna i 1881 års generaltarif, som redan den 8 nästkommande November kan träda i kraft gent emot de främmande länder, med hvilka underhandlingar om nya traktater icke ledt till resultat och icke heller lemna goda utsigter till framgång. Denna ojemnhet kan lätt medföra en ogynsam verkan på underhandlingens gång. Det är därför angeläget, att Eders Kongl. Maj:ts fullmäktig åläggges framhålla, till den kraft det kan hafva, de af 1880 års Riksdag beslutade alternativa tullsatser för vissa franska importartiklar samt det för innevarande års Storthing framlagda komitéförslag rörande tulltariffen." Denna instruktion är mycket försigtigt affattad. Det vanliga uttrycket är eljest »till den kraft och verkan» etc. Här säges det blott "till den kraft det kan hafva". Den använda kraften kan jag väl ej bedöma, men att den icke haft någon synnerlig verkan — det hafva vi redan sett.

Slutligen uttalar Hans Excellens Herr Utrikesministern såsom önskvärdt, "att så få artiklar som möjligt genom traktaten bindas vid bestämda tullsatser". Detta har emellertid inträffat med 135 stycken. Siffran 135 utmärker sålunda på det diplomatiska språket ett fåtal.

Såsom Kammaren behagade finna, hafva sålunda alla vid underhandlingarnes början intagna positioner blifvit öfvergifna; och på mig hafva derföre dessa underhandlingar gjort ett mycket nedslående intryck. Jag tycker att våra underhandlare spelat en mycket underhaltig roll.

Jag skall nu bedja att få öfvergå till Utskottets betänkande. Det framställes för några och 30 år sedan ett literärt estetiskt spörsmål: "är vår tid poetisk?" Och det ansågs då att det var litet knaggligt med den saken. Men man hade då ännu icke kännedom om de produktioner på fantasiens och förhoppningarnes område, hvaraf Bevillnings-Utskottet på 1860- och 1870-talen skulle visa sig mäktigt och som kulminerade i 1878 års epos. Det föreliggande betänkandet gör verkligen i detta fall en afvikelse från föregående tid, som förtjenar allt erkännande. Tonen har blifvit helt annorlunda. Utskottets betänkande är verkligen, såsom dess vice ordförande yttrade, affattadt i en lugn stämning och med mycken moderation. Och jag tror, att han kunnat till dessa förtjenster äfven tillägga sjelfförsakens dygd. Innan jag fördjupar mig i Utskottets betänkande, skall jag dock bedja att få skärskåda några af de uppgifter, Utskottets vice ordförande lemnade. Hån använde en massa siffror och slog med dem klatsch på klatsch, för att sålunda bevisa, hvad han önskade bevisa. Jag tror, att detta sätt att använda siffror icke är alldeles tillfyllestgörande och bevisande; ty man måste äfven veta, hvad siffrorna

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

betyda. Ville han visa, att förutsägelserna 1865 om de inhemska näringarnes undergång icke hafva slagit in, så har han tvifvelsutan visat, hvad han ville bevisa. Men ville han visa, att dessa af honom skildrade förhållanden varit en följd af den franska handelstraktaten, tror jag att han misslyckats. Ty han har icke visat, att de af honom åberopade fakta stå i förhållande af orsak och verkan till densamma. Han framdrog de fördubblade statsinkomsterna och fabrikerens ökade tillverkningsvärde; men han nämnde icke, att folkmängden under samma tid ökats med öfver 12 procent. Han talade icke om, att skuldsättningen likaledes ökats. Han talade om det ökade antalet arbetare, som äro anstälde vid våra fabriker, men han nämnde icke den ökade emigrationen. Jag har hört uppgifvas, utan att jag dock vågar svara för uppgiftens rättighet, att antalet emigranter 1880 uppgått till 42,000. Jag har sett anföras från Newyork, att man der beräknat de svenska emigranternas antal år 1881 till 55,800. Han talade om den behållna inkomst, som visat sig af fabriker och manufakturver, men han nämnde icke, att denna inkomst influtit icke blott på tillverkningen utan äfven på handeln. Det är nemligen en känd sak, att mängden handtverkare och industridkare numera tillika är handlande. Han nämnde icke något om de fabriker, som gått med förlust, emedan sådant, af naturliga skäl, icke ingår i beräkningen öfver den behållna inkomsten. Han talade icke om den behållning, som utgör egarens vinst af det i rörelsen nedlagda kapitalet. Och dessutom är att märka, att sedan den tid, då han började redogörelsen, eller år 1864, hafva en mängd företag öfvergått till aktiebolag, der det är lättare att få reda på den behållna inkomsten än det var, innan sådana bolag funnos. Emellertid vill jag, då han anförde en sådan mängd siffror, äfven ur den af honom åberopade tabellen N:o 10 framdraga, att den behållna inkomsten för vissa näringar gått tillbaka. Sålunda utgjorde inkomsten af

	Kr.		Kr.
Bergverken (jern).....	år 1864 3,786,000	år 1878	3,425,000.
Väfnader, kläde.....	” 903,000	”	722,000
” linne.....	” 47,900	”	39,000.
Segel- och tältduk.....	” 70,000	”	68,000.
Siden.....	” 141,000	”	102,000.

Han nämnde icke heller att tillverkningsvärdet vid inhemska fabriker och manufakturver under de närmast föregående 12 åren stigit från 39,816,000 kronor till 70,522,000 kronor, eller med 77 procent. När man anför siffror, så är det nödvändigt att noga göra sig reda för, hvad de i verkligheten betyda, och icke blott klatscha till, ty då kan man komma till ganska besynnerliga resultat.

Jag skall nu bedja att få öfvergå till Utskottets Betänkande. Der förekommer nederst på sidan 2 och öfverst på sidan 3 en mening som jag icke kan förstå. Den lyder sålunda: “Och då det beroende, hvori vår tullagstiftning stått till följd af 1865 års handelstraktat, i alla händelser blifvit betydligt inskränkt, stode

ju alltid möjligheten öppen att vid bestämmandet af öfriga tullsatsers söka motverka de oegentligheter i tullbeskattningen, som ifrågavarande nedsättningar kunde komma att medföra.“ Hvad är väl det för beroende, i hvilket vår tullagstiftning stått? Jo, af 1865 års handelstraktat! Således skulle meningen, fullständigt utförd, lyda sålunda: “Och då det beroende af 1865 års handelstraktat, hvari vår tullagstiftning stått till följd af 1865 års handelstraktat“ etc. Hela den logiska anordningen är här, såvidt jag kan förstå, omkastad och grumlig. Och vidare — hvad menas det väl med att man vid bestämmandet af öfriga tullsatsers skall söka motverka de oegentligheter i tullbeskattningen, som ifrågavarande nedsättningar kunde komma att medföra? Det naturligaste vore väl att nedsätta tullen äfven för alla öfriga beskattningsföremål; ty då hade man förekommit de “oegentligheter“, hvarom Utskottet talar. Men jag antager, att Utskottets mening är, att man genom att höja öfriga tullsatsers skulle kunna motverka de oegentligheter, som genom ifrågavarande nedsättningar komma att uppstå. Men genom att öfverhöfvan nedsätta en del tullsatsers och deremot höja en annan del blifva oegentligheterna i tulltaxan naturligtvis ändå större, om ock tullinkomsterna på detta sätt möjligen kunna utjemnas.

På sid. 9 i Betänkandet heter det vidare: Men kan man än ej dölja för sig, att de föreliggande traktaterna innehålla bestämmelser, som möjligen kunna komma att öfva ett mindre välgörande inflytande på en eller annan gren af vårt näringslif och ännu svårare inverka på det följdrigtiga ordnandet af vår tullbeskattning, så bjuder dock en klok omtanke om *det helas* väl att tillse, att man ej, för att undgå en eller annan olägenhet, frångår sig möjligen betydelsefullare fördelar. Jag vore verkligen frestad att tro, att Utskottet här af misstag kommit att doppa i samma bläckhorn som kommunalstämмоordföranden i Bygdeå! Till fördelarne af den föreslagna traktaten räknar Utskottet i främsta rummet nedsättningen i tullen å jern och beräknar, att den samma skall motsvara 115,000 kronor. Träkolsjernet står enligt konsultrapporterna från Frankrike der till ett pris af 25—28 fr. Det är för mig uppgifvet af sakkunnig person — äfven mig torde det tillåtas att i likhet med Utskottet åberopa anonyma auktoriteter — att stenkolsjernet betingar i Frankrike ett pris af 18—20 francs. Under sådana förhållanden synes det mig påtagligt, att för alla de fall, der stenkolsjern *kan* användas, träkolsjern icke kommer att köpas och att detta senare jern får afsättning endast i sådana fall der det oundgängligen behöfves. Det synes mig då, att en franc mer eller mindre i tull icke skall komma att utöfva mycken verkan. Beräknar man åter, hvad den af Utskottet högst uppskattade minskningen i införseltull, 176,000 kronor, skulle utgöra på hela vår stångjernsindustri, hvars tillverkning uppskattas i medeltal till 5 millioner centner årligen, så kommer man till det resultat, att nedsättningen belöper sig till allenast 3½ öre per centner. Beträffande exporten af hyfladt

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

Nya handels- virke, har Utskottet, på grund af antaganden meddelade likaledes och sjöfarts- "af sakkunnig person", kommit till ett belopp af 97,200 kronor.

Detta skulle således vara alla de fördelar, som vår handel skulle ha af den franska traktatens antagande! Men — säger man — det är sjöfartstraktaten, som är den vigtigaste. Det uppgives på sidan 7 att främmande fartyg i Håvre få vidkännas lotspenningar och mäklarkurtage, som för ett från Amerika kommande med stycke gods lastadt fartyg uppgår till omkring 40 procent af samtliga hamnumgälder. Den norska komiténs betänkande angående denna sak innehåller å sidan 13, att dessa afgifter utgöra blott 20 procent; och denna uppgift är hemtad från norska Departementets framställning till norska Stortinget. Jag har därför all anledning antaga, att Generalkonsuln i Håvre, som lär hafva lemnat förnämnda uppgift, har för Utskottet uppdukat en skepparhistoria.

Beträffande fördelarne af sjöfartstraktaten, tager jag mig friheten att ur norska komiténs betänkande uppläsa några ställen, som synas mig särdeles belysande. Jag gör det så mycket hellre, som Utskottet behandlat denna sak på ett i jämförelse med den norska komitén något lättvindingt sätt, så att man af betänkan det icke kan få några fullständiga upplysningar. I den norska komiténs Indstilling talas först om de försök, som blifvit gjorda i Frankrike att återinföra tonnage-afgiften. Härom säger komitén:

"At disse Angreb til Dato have været frugtesløse, taler med ikke liden Styrke for, at de Interesser, der her staaer mod hinanden, holde hinanden Stangen, og efter de senere Udslag i Sagen synes at have fundet sin Udsoning gennem andre Overenskomster og Foranstaltninger, der ialfald for de fleste af Komiteens Medlemmer gjør det sandsynligt, at der i den forløbne Tid (og for den nærmestliggende Fremtid) vilde været den samme Adgang for vore Varer og Fartøier uden som efter nogen Handels- og Søfarts-traktat. Hvad der her er sagt om Fartøierne, rammer ogsaa Varerne, idet det var Differentialtolden og Fragtforhoielsen, der trykkede disse, og det er gennem de heri indtraadte Lettelser, at de have formaaet at hævde og tildels udvide sit Marked. Specielt med Hensyn til vor Andel i Amerikafarten paa Frankrige har det sin Anvendelse, at her har virket Faktorer ved Siden af og uafhængig af vor Traktat, hvad der ogsaa er Tilfældet med Ændringen i Trælastmarkedet, idet det fuldkommen ligemeget eller vel endog mere beror paa vore egne Skovforhold og Udviklingen af Træforædlingen end paa den franske Traktat, at den høvlede Last har taget et Opsving overalt og ikke mindst i Frankrige.

For Skibsfartens Vedkommende synes det saaledes at ligge nærmest at antage, at der ikke for Tiden vilde være nogen særdeles Grund til Frygt for en Gjenindtræden af Forholdene før 1865, om Traktaterne ikke fornyedes. En saavidt muligt nøiagtig Undersøgelse har stadfæstet hvad derom er oplyst i den Kongelige Proposition (pag. 13 og 24), at det under denne Forudsætning er et differentielt Paalæg (50 pCt.), endel Skibsafgifter, navnlig Lods-afgift og Mæglerkourtage, der vilde falde vore Skibe til Last med

et Beløb, der efter Departementets Opgave er beregnet at ville udgjøre omtrent Frks. 304.⁶⁰, det er 20 pCt. af de samlede Skibsafgifter eller Havneomkostninger for et fra Amerika til Havre med Stykgods kommende Fartoi paa 400 Tons. Herved er dog at bemærke, at Benyttelse af Mægler ikke er paabuden anderledes, end at det i Farten fra europæiske Havne for Skib med Papirer paa Fransk er tilladt Eier, Skibsfører og Ladningseier selv eller ved consignataire unique at besørge Klareringen og frigjøre sig for Mæglerkourtagen.“

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Om trävarorna säger deremot komitén: “For Trælastens Vedkommende eller rettere for disse Artikler af Træ og den dertil knyttede industrielle Virksomhed bliver det derfor af Vigtighed — om ikke en Existens-Betingelse — at der kan opnaaes andre og bedre Vilkaar, og det er derfor formentlig dette Hensyn, der bør og vil øve den bestemende Indflydelse ved Afgjørelsen af det Betimelige, Nyttén eller Nødvendigheden af paany at indgaa i Traktatforhold, som foreslaaet.“

Betræffande sjöfartsförhållandena nu och vid den förra traktatens ingående yttrar den norska komitén: “Da sikredes os en Ligestillen med de franske Skibe. Nu existerer trods al formel Ligestillen ved den ovennævnte, “om ikke mod Lovens Bogstav, saa dog mod dens Aand stridende“ Præmielov for fransk Skibsbyggeri og fransk Langfart dette Princip i Virkeligheden kun paa Papiret ligeoverfor franske Fartøier. Det kan saaledes neppe undgaaes, at vor Deltagelse i Amerikafarten vil lide Indskrænkning, om ikke fortrænges ved de franske Fartøier med deres Beskyttelse gjennem den fastsatte Præmie, der ogsaa er lovsikret for 10 Aar. Rigtignok er Loven ikke anvendelig paa den saakaldte grand cabotage (Farten paa Europa og Middelhavskysterne) — — men baade har der været og er der Stemning for at udstrække den did — — — Det er saaledes alt andet end lyse Udsigter, der selv ved en Traktat som den foreliggende aabner sig for Skibsrederiet.“

Häraf torde framgå att hvad Norge lägger mesta vikt uppå, är förmånliga traktatbestämmelser för sina hyflade trävaror, derföre att skogarne i Norge äro så medtagna, att de mindre virkesdimensionerna, som företrädesvis för detta ändamål användas, hafva den största betydelse för Norges trävaruutförsel, hvaraf den till Frankrike af dylika varor just är den viktigaste. Jag vill icke trötta Herrarne med att uppläsa mer ur den norska komiténs betänkande, ehuru väl det samma är mycket upplysande i sak och ådagalägger klart och tydligt att anledningen, hvarföre Norge antagit traktaten, är omtanken icke för skeppsfarten i och för sig, ehuru den är fyra gånger så stor som Sveriges sjöfart på Frankrike, utan för exporten af hyflade trävaror, hvaraf Sverige exporterar en ren obetydlighet.

Detta gäller fördelarne vid traktaten. Betræffande åter *olägenheterna* af dess antagande, visa de sig först och främst i en minskad tullinkomst i afseende å beskattningen af njutnings- och lyxartiklar. Utskottet har i tabell V beräknat denna minskning

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

till 1,126,000 kronor, enligt de af 1880 års Riksdag eventuellt åsatta tullsats, och jag tror att den summan är ganska beaktansvärd. Hvad speciellt angår drufbränvin eller konjak, vill jag anmärka, att, under det tullen å spritvaror för närvarande utgör 1 krona 50 öre, drufbränvin, med en surtaxe af 15 öre per kanna, får införas mot en afgift af 1 krona 15 öre per kanna. En förhöjning af denna afgift till hvad tullen å öfriga spritvaror utgör skulle medföra en ökad tullinkomst af 252,000 kronor. Jag tror, att det är en offentlig hemlighet, att Tyskland, som af oss skall i afseende å tullförhållanden behandlas lika med den mest gynnade nation, gjort trängande framställningar till vår regering i afseende å den oegentlighet, som härutinnan eger rum. Den konjak, som importerar från Frankrike, är i många fall icke annat än vanlig sprit, som tillsatts med några ingredienser för att derigenom erhålla likhet med konjak. Derföre hafva från Tyskland gjorts framställningar om att Sverige i detta afseende skall honorera sina förbindelser att behandla Tyskland såsom den mest gynnade nation och låta det komma i åtnjutande af samma fördelar härutinnan som Frankrike. Nu skulle traktatens åttonde artikel innehålla noggrannare bestämmelser än förr, för att styrka att bränvinet är tillverkad af vindrufvor i Frankrike. Men jag kan icke finna, att bestämmelserna i den nya traktaten äro i någon väsentlig mån afvikande från motsvarande bestämmelser i den gamla. Hela skillnaden består blott deri, att i den nya traktaten är föreskrifvet, att, för att styrka att bränvinet är af vindrufvor och i Frankrike tillverkad, skall importören för svensk eller norsk tullkammare förete antingen en officiel förklaring, afgifven införelse med myndighet å produktionsorten, eller ock ett af föreståndaren för tullkammaren å utskeppningsorten utfärdadt intyg; börande båda dessa slag af intyg vara bekräftade medelst intyg, som utan ersättning skall utfärdas af de Förenade rikenas konsul eller vicekonsul i den hamn, der inlastningen egt rum; då deremot, enligt den gamla traktaten, de Förenade rikenas konsul eller vice konsul i den hamn, der inlastningen skett, egde att i första hand utfärda ett dylikt intyg. Hela skillnaden är således, att konsuln nu skall lemna intyg om intyget; men hvad detta skall innebära för trygghet, kan jag icke inse, ty konsuln kan väl icke lemna annat intyg, än att intyget är utfärdadt af rätt myndighet.

Beträffande 18 § tager jag mig friheten påpeka den, såsom mig synes, stora bekymmerslöshet, underhandlarne ådagalagt i fråga om svenska Riksdagens rättigheter. Det heter der, att uppsägning af traktaten skall ske ett år förut, och deraf följer, att, om Kongl. Maj:t icke vill uppsäga traktaten, kan svenska Riksdagen aldrig återfå beskattningsrätten öfver de i traktaten intagna artiklarne. Skulle Riksdagen år 1891 vilja för påföljande året höja en eller annan tullsats, så mötes man med invändningen: "nej, det går icke an, ty traktaten är icke uppsagd." Vill den år 1892 höja den för år 1893, så erhålles samma svar: "traktaten är icke uppsagd." Hela traktaten blir sålunda, hvad man i mekaniken kallar, en fortlöppande kedja; och Riksdagen får aldrig på detta sätt någon be-

slutanderätt öfver de traktatsbestämda artiklarne. Om deremot i stället iakttagits, att uppsägningstiden bestämts till åtta månader, så hade Riksdagen kunnat efter den bestämda tiden inträda i sin omförmälda rätt, och detta synes mig vara ett så väsentligt fel, att det skulle vara för mig en tillräcklig orsak att icke lemna min röst för traktatens antagande, ty svenska folkets rätt att sig sjelf beskatta bör man icke frångå tillkommande Riksdagar. Hvad beträffar tullen å vin och konjak, har Bevillnings-Utskottet beräknat, att denna enligt de af 1880 års Riksdag bestämda tullsatser skulle uppgå till ett belopp af 868,000 kronor, och jag undrar, om det kan vara skäl, att Riksdagen fransäger sig rättigheten att kunna uttaga en sådan summa af artiklar, som med fullt skäl äro beskattningsbara. Vi befinna oss nu i en annan ställning än år 1865. Då skedde tullnedsättningar i flera riktningar; då borttogs qvarnskatten, då upphäfses skyldigheten att erlägga tackjernstionde utom bergslag m. m. Nu deremot stå vi under helt andra och förändrade förhållanden. Det finansiella konststycket att minska statens inkomster med tio millioner, under det man samtidigt ökar utgifterna, skall nästa år lösas och det förvånar mig, att under sådana förhållanden Riksdagen vill fransäga sig den magt, som ligger i beskattningen af njutnings- och lyxartiklar; en beskattning som man alltid, hvilken statsekonomisk skola man än tillhört, betraktat såsom i högsta måtto tilltalande. Bastiat, som ju för herrar frihandlare är ett orakel, förklarar öppet, att han visst icke vill borttaga alla tullsatser, och säger i sina "Sophismes economiques", att han skulle vilja, att allmänna meningen komme att godkänna en tullagstiftning, affattad på ungefär följande sätt:

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Nödvändighetsartiklar	skola betala en värdetull af	5 %
Nyttighetsartiklar	" " " " "	10 %
Lyxartiklar	" " " " "	15—20 %

Han gisslar på det skarpaste skeppsredareintresset i Håvre och Bordeaux, som för att utvidga och gynna sjöfarten vill borttaga tullarne på de s. k. första nödvändighetsartiklarne eller råvarorna; ty, säger han, vill man blott gynna sjöfarten, så vore det ju skäl att vi importerade Nordens trävaror med grenar, bark och rötter, eller Sydamerikas hudar ännu qvarsittande på djurkropparne o. s. v.

Här har med anledning af traktaten talats om frihandel och protektionism; men jag kan icke finna annat, än att den ifrågasvarande traktaten kränker båda dessa principer. Den kränker frihandelsprincipen, emedan hela traktaten går ut på att gynna tre näringar, nämligen sjöfarten, jernexporten och trävaruexporten på bekostnad af andra näringar; och den kränker samma princip derigenom, att den underkastar oss inflytandet af i Frankrike fastställda höga skyddstullar. Den kränker protektionismens princip derigenom, att den nedsätter tullsatser i Sverige på ett sätt, som till och med chefen för Finansdepartementet förklarar icke vara förenligt med rättvisa och billighet.

Under de sista tjugu åren har vår statskonst — såvidt vi öfver hufvud taget hafva haft någon sådan — gått ut på att i främsta

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

rummet gynna en stor utrikes handel; men ett rike med stor utrikes handel, som icke är grundad på en stark och blomstrande industri inom landet, liknar, såsom någon sagt, uthamradt guld, — *det förlorar i styrka hvad det vinner i glans.* Den yttre glansen faller lätt i ögonen, men den inre svagheten uppenbarar sig icke så fort. Jag kom för någon tid sedan att erinra mig ett yttrande om handeln af ett af våra snillen, Carl August Ehrensvärd. Det är afgifvet för hundra år sedan och kan nog vara i vissa detaljer antiqveradt, men innehåller likväl i sin helhet behjertansvärda sanningar. Han yttrar om handeln: "Den förde allt i samhället med blotta uträkningar, och i hvilka uträkningar moraln icke var inbegripen. Den lade grundvalen för orättvisa och väckte begär för saker utan gagn. Den gick sina egna steg, utan att vara innefattad i lagstiftningen; den gjorde hvar dag uppror emot lagstiftaren och tog ett herravälde utan namn. Det var handeln, som öfverändakastade prestväldet; den omkullkastar med tiden kungaväldet; den tål inga moraliska sammanband: all sinnesordning skall vika, om icke handeln fjettras." Jag undrar, om de "*moraliska band*", hvarom han talar, icke börjat lossna under de sista tjugu åren, om icke den "*sinnesordning*", han omnämner, börjat vika under samma tid. Kasta vi en blick i våra tidningar, mötas vi icke öfverallt af berättelser om mordbrand, om förfalskningar, om rymningar, om rån och mord? Och detta är icke att undra på, ty då försakelsens lära nätt och jemnt förkunnas från predikstolarne, predikas njutningens evangelium öppet från taken. Och när de förmögnare, de mera bildade klasserna söka få sitt njutningsbegär tillfredsstäldt på det mest billiga sätt, är det då underligt, om njutningsbegäret slår ut i lågor öfver hela vårt folk? Är det då skäl att genom tullagstiftningen föra nytt bränsle till detta bål? Det står fast hvad en af våra siare sagt: att "blott ett arbetsamt, härdadt och förståndigt slägte kan bebo Skandinaviens berg och dalar; eljest är det förloradt." Då jag för min del vill, att vårt land fortfarande skall erbjuda arbetsfält åt ett arbetsamt slägte: då jag vill att vårt folks förstånd icke skall omtöcknas eller dess handlingskraft förvekligas genom njutningsbegärets lockelser, röstar jag med glädje och djup öfvertygelse emot en traktat, som skulle för tio år binda vår konstitutionella, vår ekonomiska och vår moraliska handlingsfrihet. Jag yrkar afslag å Utskottets betänkande.

Friherre Barnekow: Då jag biträdt det beslut, hvartill Utskottet kommit, ber jag att få redogöra för orsakerna dertill. Jag har i Utskottet fått den uppfattning, att traktaten icke är särdeles utmärkt och att det vore önskligt, om vi kunde erhålla en bättre; men då återstår att tillse, huruvida den är så bra, att jag kan antaga densamma, och detta anser jag mig kunna göra. Skälet dertill är icke så mycket, att traktaten i och för sig är utmärkt, utan den stabilitet, som genom traktatens antagande vinnes. Jag vet nemligen i sådant fall, att de tullsatser, som derigenom fastställas, komma att räcka under en tid af tio år, och

detta anser jag vara af stor vigt. Här har icke af någon talare påpekats den möjlighet, att "tarif général" skulle kunna ändras; men detta är ingen omöjlighet och om så sker, så finge vi måhända betala mycket högre tullar, ifall vi icke afslutat någon traktat. Äfven hvad sjöfarten beträffar är jag öfvertygad, att Frankrike, om det icke ingår traktater med andra länder, skall återtaga de afgifter, det förut lagt på främmande fartyg. Hvad är anledningen att det antagit premieringssystemet för egna fartyg? Det är väl just traktaterna. Om någon traktat icke finnes, så tänka de förmodligen: icke skola vi, om vi kunna slippa, betala ur vår statskassa till våra egna fartyg, utan bättre är att utländingen betalar dem, derigenom att afgifter läggas å hans fartyg.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Nu har man invändt inom Utskottet: huru skulle man kunna tänka sig möjligheten af att Frankrike skulle ändra tullsatserna i "tarif général" på t. ex. sågtimmer, som i viss mån är en råvara? Jag är icke mycket initierad i de franska förhållandena; men jag har varit fem år i svenska Riksdagen och för två år sedan lade Riksdagen tull på en råvara för två af våra förnämsta industrier, nemligen på majsen. När den vinden blåser här i landet, hvad hindrar då att det kan ske äfven i ett annat land? Då kunna vi möjligen få ökad tull på sågtimmer och jag undrar, huru det då skulle låta här i landet. Finnes här någon, som kan garantera, att "tarif général" blir orörd och att vi få behålla de fördelar för sjöfarten, som vi nu hafva, utan att avsluta någon traktat, så vill jag gerna afstå ifrån densamma; men så länge ingen kan garantera detta, tror jag det ligger en stor vinst uti att veta, att man kan bibehålla stabilitet i tullsatserna.

Medan jag har ordet, ber jag att få vända mig emot den siste talaren, som började, om jag ej hörde fel, sitt anförande med en historia om en hustru och en son, som skulle utfärda ett dokument till mannen, hvarvid yttrats, att i sådant fall blefve mannen lurad. Hvilka han menade med hustrun och sonen vet jag icke; men om det var regeringen och diplomaterna, så vore väl meningen att Riksdagen skulle vara mannen, som blefve lurad; men så långt vill jag icke följa honom.

Emot Utskottets betänkande anmärkte han, att vi skulle förtjena endast 176,000 kronor genom exporten af jern. Detta är sant. Talaren uträknade att det blir 3 öre på hvarje centner, men 3 öre är dock 3 öre i vinst och jag återkommer dertill, att Frankrike kan höja "tarif général" och då kan det bli 8 eller 10 öre i tull. Samma förhållande gäller i fråga om trävaror, eller att vinsten är obetydlig, men det är dock en vinst, och tullen kan blifva förhöjd, om "tarif général" ändras.

Vidare har man talat om den förlust, statsverket skulle göra genom traktatens antagande, och sagt att vi skulle förtjena 900,000 kronor på varor, importerade från Frankrike, om vi bibehöll de förhöjda tullar, som Riksdagen antog år 1880. Men detta är ju i allt fall icke någon betydande summa i förhållande till hela beloppet af tullinkomster, som utgör 27 millioner kronor, och förutsätter dessutom, att importen skall fortfarande blifva lika stor som hit-

Nya handels- tills; men om jag lägger högre tull på lyxartiklar, såsom t. ex. vin, och sjöfarts- siden, plymer o. s. v., så minskar jag konsumtionen deraf och följ- traktater med aktligen äfven tullinkomsterna.
Frankrike.
(Forts.)

Samme talare yttrade något om en skepparhistoria, som skulle hafva uppdukats för Utskottet och som detta hållit för god; men han har icke bevisat, att det var någon skepparhistoria, utan endast förutsatt, att så var förhållandet, och Utskottet har verkligen tagit den för sann på den grund, att det ej fans någon anledning att betvifla denne tjenstemans uppgifter.

Här har äfven sagts, att man genom traktatens antagande skulle beröfva svenska folket rättigheten att beskatta sig sjelf genom att bestämma tullsatserna; men om Riksdagen sjelf förklarar sig vilja afstå från sin rätt i detta afseende, så blir den ju icke beröfvad densamma.

Äfven har man påstått, att industrien och särskildt hemslöjden skulle genom tullen å linneväfnader blifva lidande genom traktaten. Jag är också en varm vän af hemslöjden, men icke tror jag man kan säga, att vi hafva någon inkomst af den, utan vi betala tvärtom icke obetydligt för att uppmuntra den och för att lära folket att arbeta.

Beträffande de nedsättningar, Frankrike yrkat i vår tulltaxa, nämner Utskottet i första rummet artikeln *vin*, som vi icke producera här i landet; vidare *konstgjorda blommor* och *plymer*, som icke synas mig böra förorsaka några betänkligheter. Hvad åter beträffar *redskap och maskiner*, ber jag få fästa uppmärksamheten derpå, att Riksdagen år efter år förehaft till behandling förslag att höja tullen på dessa artiklar, men förklarat sig icke vilja bifalla dessa förslag. För öfrigt har tillverkningen af dessa artiklar börjat florera här i landet, sedan frihandelsgrundsatserna infördes, och jag tror att den industri, som utvecklats sig under sådana förhållanden, den reder sig bättre än den, som uppstått under ett konstladt skydd. En talare på elfsborgsbanken sade, att Gustaf II Adolf och hans regering uppofrade icke rikets sanna väl och dess anseende för att få ofördelaktiga traktater. Jag vet icke hvad han menade härmed och vill icke påstå, att han dermed sagt, att vår nuvarande regering genom att framlägga denna traktat uppofrat rikets sanna väl och dess anseende; men nog ligger det nära till hands att antaga, att han menat något dylikt.

Samme talare påstod, att vi ofta taga brödet från våra arbetare; men icke tror jag det sker genom denna traktat, ty vi höja ju ej tullen på sådana varor, som af dem konsumeras, men skydda ju tre af våra största näringar icke genom höga tullar, men genom en underlättad export, och detta kan väl icke verka menligt för arbetarne.

Då jag, som sagdt är, hyser den åsigt, att den föreliggande traktaten kunde vara mycket bättre, men jag å andra sidan har anledning förmoda, att vi icke kunna få någon bättre, så vill jag för min del rösta för bifall till densamma, emedan jag tror, att man i dessa oroliga tider bör lägga stor vikt vid den stabilitet, som genom traktaten erhålles.

Grefve Strömfelt: Jag säger som en talare härom dagen sade, att Kammarens ledamöter under den föregående talarens anförande höllo så många enskilda öfverläggningar, att jag icke kunde uppfatta hvad han sade och således icke heller förmår upptaga hans påståenden till bemötande, och jag underlåter detta så mycket hellre, som, efter hvad jag tyckte mig märka, han sväfvade vidt ut i farhågornas rymd; men i en praktisk fråga måste man hålla sig till verkligheten, ty man kan icke lagstifta och fatta beslut för alla de farhågor, som kunna uppstå hos den ene eller andre.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike,
(Forts.)*

Sedan Kongl. Maj:ts regering inledde underhandlingar om och afslutade den nu framlagda traktaten, hafva omständigheter inträffat, som i ganska väsentlig mån förändrat vår ställning till dagens fråga. Holland har afslagit den tariftraktat, som dess regering med den franska regeringen afslutat. Engelska regeringen har afbrutit de underhandlingar, äfven om en tariftraktat, som den en längre tid fört med franska regeringen, och afslutat en traktat, på grund hvaraf England skall behandlas i likhet med den mest gynnade nation. Såvidt man genom pressen kunnat erfara, är åtminstone ännu belåtenheten inom de båda länderna öfver denna frågas utgång rätt stor.

Det synes, som om den erfarenhet, man under en följd af år vunnit af en måhända för långt drifven fri handelslagstiftning, för långt drifven icke med hänseende till några tullsatser, utan med afseende på det tryckande, oslitliga band, som tariftraktater åläggga de kontraherande nationerna och hvarigenom deras sjelfständighet för viss tid offras, verkligen skulle hafva åstadkommit en, om jag så må uttrycka mig, traktatkris. Det ser ut, som om hos de större nationerna allt mer framträdde ett behof att vid uppgörande af traktater få i hufvudsak behålla sin sjelfbestämnings- och sjelfbeskattningsrätt och att endast delvis, mot reciprocitet, låta binda denna rätt. Med andra ord, det ser ut, som om fråga vore om en återgång från systemet tariftraktat till systemet traktat utan omfattande tariffer, sådana som förut voro vanliga. Såsom bekant, var det under det sista kejsardömet, som Frankrike ville framtvunga allmänna och omfattande tariftraktater. Till öfriga motgångar fick dock Napoleon III lägga det omdöme i Frankrike, att han till följd af sitt handelspolitiska system med lika liten framgång fört franska varor på engelsk marknad, som han fört franska härar på Amerikas jord.

Sverige har, såsom äfven på förmiddagen nämndes, sedan 1826 afslutat en hel del handelstraktater. Mig veterligen finnas deribland dock endast två, som blifvit afslutade med tariffer. Af dessa var den ena inbegripen i ryska traktaten, som emellertid i och för sig sjelf var utan tarif, men för Finland upptog 14 eller 15 tullsatser. Den andra tariftraktaten var den franska af år 1865. Jag har icke hört något missnöje uttalas med någon af alla dessa traktater utom med den franska, i fråga hvarom åtminstone åsigterna om fördelarne deraf för landet varit mycket delade. Skall nu Sverige under sådana omständigheter bindas vid en om-

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

fattande tariftraktat, som blir gällande mot alla andra nationer, för tio år, ja kanske för vida längre tid, då, såsom min ärade granne nyss sade, bestämmelserna om traktatens uppsägning äro sådana, att den kan fortgå huru länge som helst, om Kongl. Maj:t skulle finna sådant förmånligt, så torde man, såsom svenska folkets representant, för att lemna bifall till traktaten hafva rätt att fordra att väsentliga fördelar derigenom beredas landet.

För att nu skärskåda huru härmed sig förhåller, bör man naturligtvis taga Bevillnings-Utskottets betänkande i sin hand och granska det. Gör man detta, måste man erkänna, att Utskottets betänkande denna gång är affattadt med mycken moderation. Det andas ett nästan allt igenom gående missmod, utom i klämman naturligtvis. Frågar man, hvarför så är, faller sig svaret helt naturligt. Sverige har gent emot det protektionistiska Frankrike måst öfvergifva nästan hela den ställning, det intog vid underhandlingarnes början. De resultat, som åstadkommits, äro icke för Sverige fördelaktiga — detta erkänna alla och man har under diskussionen hört det samma framhållas äfven af våra motståndare — de äro så litet fördelaktiga, att en del af de små fördelar, som framhållas, måste icke obetydligt reduceras.

Den första grunden för traktatens afslutande lyder, "att de förenade rikenas sjöfart tillförsäkrades alla de fördelar, hvaraf den för närvarande på grund af traktat eller fransk lagstiftning vore i åtnjutande." Utskottet fäller sitt omdöme öfver, huru detta lyckats, på följande sätt: "De förmåner, hvaraf de förenade rikenas sjöfart för närvarande vore i åtnjutande, hade blifvit den samma tryggade." Går jag nu till sjöfartstraktaten och ser till hvad den afser, finner jag den omfatta tre grupper af afgifter: vanliga hamnafgifter, tonnageavgift och differentialtull å de varor, som införas under svensk eller norsk flagg. Efter anmärkande häraf fortsätter Utskottet: "Sedan dess (1865) har emellertid genom lag af den 16 Maj 1866 såväl tonnageavgiften som differentialtullen å varor, som införas å främmande fartyg, blifvit afskaffad." Alltså återstår att vinna genom sjöfartstraktaten *endast* hamnafgifternas bibehållande vid deras närvarande belopp, hvartill må läggas lotspenningar och mäklarkurtage. Utskottet säger ock: "För ögonblicket föreligger *icke något behof att medelst särskildt aftal* bereda vår sjöfart befrielse från dessa bördor" och sedermera: "En eventuel förhöjning af ifrågavarande hamnafgifter torde för dens skull vara af den betydelse, att den icke bör *helt och hållet* lemnas ur räkningen vid bedömandet af föreliggande ärende." Jag erkänner, och det måste ju hvar och en göra, att, om traktaten afslås, Sverige står den risken, att dessa hamnafgifter möjligen komma att ökas, men säkert är det icke. Vidare säger Utskottet: "Större vigt måste dock tillmätas den trygghet emot en återgång till den förut i Frankrike rådande sjöfartslagstiftningens grundsatser, som genom traktaten vinnes." Alltså, traktatens värde består hufvudsakligast i den *trygghet*, den skulle lemna mot en återgång till fordna grundsatser. Det ber jag att ett ögonblick få närmare taga i betraktande. För att kunna, såsom Utskottet,

tala om en trygghet, måste verklig fara förefinnas; men jag påstår, att någon fara icke kan skönjas, åtminstone inga andra faror än sådana, som möjligen uppkomma i en rik fantasi, men icke tillhöra den verklighet, för hvilken man antager traktater. Frankrike har i 16 år tillämpat denna frihet från tonnageafgift likasom frihet från differentaltullar *mot hela världens nationer*. Detta är ett faktum, och detta har Frankrike gjort på grund af lagen af år 1866. Frankrike har vidare befastat denna frihet, och derpå ber jag att Kammarkens ville lägga särdeles vikt; det har befastat den genom införande af det från vissa håll så mycket klandrade premierings-systemet, som blef lag den 29 Januari 1881, således för något öfver ett år sedan. Skälet, hvarför detta system infördes, har man sett af ministern Tirards anförande. Orsaken dertill var just den förargelse, det väckte hos de icke traktatslutande nationerna, att de andra fått dessa friheter. Nu säger man: men detta system har många motståndare i Frankrike, och därför att det så har, är det fara, att det verkligen kan blifva upphäfdt. Denna fråga diskuterades i Frankrike från 1873 till 1880, och under den långa tiden uppträdde, i synnerhet i början, häftiga motståndare mot att statens medel skulle på detta sätt användas; men allt mer och mer sjönk motståndet, till dess genom de fördelar, systemet under år 1881 visade sig medföra, afven de sista motståndarne besegrades. Jag ber att få uppläsa några ord ur generalkonsulns i Håvre berättelse för förlidna år, hvilken just behandlar denna fråga. Han anför ett yttrande ur den franska tidningen *Economiste*, hvilken dithills skarpt och ihärdigt uttalat sig mot det omhandlade premieringssystemet. Denna tidning säger: "Det är med tillfredsställelse vi fästa uppmärksamheten på den utveckling, som redan egt rum i sjöfartsindustrien såsom en följd af den nyligen utkomna lagen för handelsflottan. När statens penningar skulle användas härtill, är det väl, att det sker på ett fördelaktigt sätt. Hittills synes det vara ångbåtsflottan, som mest vill betjena sig af de fördelar, lagen erbjuder. Den nya materiel, som skall begagnas till nämnda företag, vill nästan helt och hållet blifva bygd i Frankrike, såsom en följd deraf, att i utlandet byggda fartyg blott hafva rätt till hälften af den bestämda premien. Det blir således nödvändigt att reorganisera varfvena och bygga nya. Det försiggår en fullständig pånyttfödelse af sjöfartsindustrien, och det är att önska, att den må blifva af lång varaktighet och fortsättas, när ögonblickets kraf blifvit tillfredsstäldt."

Så omvänd har en af de häftigaste motståndarne till detta system blifvit genom de resultat, det redan under första året medförde. Jag tror således, att den fara, för hvilken man här vill att hela traktaten skall antagas — såvidt människor kunna döma — icke finnes till. Vi hafva verkligheten att fästa oss vid, och verkligheten är, att hela världen har den frihet, man fruktar att Frankrike skall beröfva oss.

Min granne har nyss omtalat, hvad den norska tullkomitén i frågan yttrat. Jag ber att dertill få fästa uppmärksamheten på, att Norges sjöfart på Frankrike är tre gånger större än Sveriges.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Det är ledsamt, att de generalkonsuler, som lemna rapporter, icke uppställa dem efter samma formulär. Från en generalkonsuls berättelse har jag icke kunnat utleta någon upplysning om bruttofrakterna på Frankrike af svenska och norska fartyg, men tre berättelser upptaga dem och visa, att Norges bruttofrakter uppgå till 21—22 millioner, under det Sveriges icke nå fullt 7 millioner. Norge har dock sagt, att det icke antager traktaten för sjöfartens skull, emedan den är tryggad traktaten förutan, utan därför att det har behof af handelstraktaten. Här vill man deremot säga tvärtom, och dertill kan jag icke finna någon anledning.

Friherre Ugglas yttrade på förmiddagen, att han funne det underligt, att hans motståndare, till hvilka äfven jag får lof att räkna mig, vilja bygga på *tron* — att det närvarande allt fortfarande skall bestå; men det är *vi*, som bygga på *verkligheten*, samt Friherre Ugglas och de med honom likatänkande, som bygga på *tron* — om hvad komma kan. Vi bygga på den lag, som finnes och som tillämpas; men han och med honom likatänkande bygga på farhågor om det, som kan komma att inträffa.

Jag vågar således påstå, att det *högsta*, man i afseende å sjöfarten riskerar genom ett afslag, är ökade hamnafgifter, ökade lotspenningar och möjligen äfven ökad t mäkklarkurtage.

Den andra grundvalen, hvar på traktaten borde byggas, var, att tullnedsättning vid införsel till Frankrike vunnes för de svenska och norska produkter, hvilka i någon betydligare omfattning utgjorde föremål för de förenade rikenas exportrörelse på nämnda land. Derom säger Utskottet: "Den yrkade nedsättningen i tullavgifterna för vissa svenska och norska produkter hade deremot endast i ofullständigare grad kunnat utverkas." Hvem som helst torde icke lätteligen kunna inse, att så verkligen är förhållandet, och jag kommer strax åter till denna fråga. Den tredje grundvalen var, att de franska produkter och tillverkningar, i afseende å hvilka det ifrågasattes, att de förenade rikena skulle binda sin tullagstiftning, inskränktes till *ett fåtal* af de mest betydande. Derpå svarar Utskottet: "Icke heller hade sträfvandet att inskränka antalet af de artiklar, som inginge i traktattarifferna, kröntes med fullständig framgång." Detta är ett allt för mildt uttryck, då Frankrike började med att fordra tullbestämmelse i afseende å 18 och slutade med att i Sveriges tarif fastläsa 135 artiklar. Man kan således med skäl säga, att den ståndpunkt, svenska staten intog vid underhandlingarnes början, fick den nästan helt och hållet uppgifva.

Tager jag nu i betraktande de fördelar, som genom traktaten skulle beredas Sverige, så befinnas de i första rummet skola gälla vår jernindustri. Jag ber då få fästa uppmärksamheten på, att jern är indeladt tillika med stål i 24 artiklar. Af dem har Frankrike nedsatt tullen för 7, således icke fullt $\frac{1}{3}$, och det endast med ringa belopp under den allmänna tariffen. Detta är åtminstone icke någon stor eftergift. Uppgjorda beräkningar utvisa, att svenske jernexportörer skulle vinna omkring 115,000 kronor på exporten till Frankrike; men denna beräkning är allt för hög. Det

finnes nemligen en förordning i Frankrike, enligt hvilken importören återfår den tull, han erlagt, för så stor kvantitet jern, han kan visa, att han åter exporterat i förädladt skick; efter åtskilliga försök har man lyckats få reda på, att af det från Sverige importerade jernet ungefär 25 procent kommit i åtnjutande af denna fördel utom under de sista åren, då talet sjunkit till 17 å 18 procent. Naturligtvis måste motsvarande afdrag å den beräknade vinsten göras. Vidare är det känt och förut påpekadt, att stenkolsjern ställer sig vida billigare än träkolsjern, och att således till alla behof, som icke äro för grannlaga, stenkolsjern måste användas, hvaremot till mera grannlaga behof fordras träkolsjern. Sitt behof af detta slags jern lär väl Frankrike få taga från de länder, som tillverka det, ehvad Frankrike med dem har traktat eller icke, och då tror jag, att Sverige ligger närmast till hands. Det finnes en frihandelsgrundsats, som genom traktaten blifvit aldeles slagen för örat. Jag erkänner den icke och har aldrig erkänt den; men det förvånar mig, att de frihandelsgrundsatser nu visa sig ohållbara, som man oupphörligt framlägger för oss såsom ofelbara. Hvarje gång vår tulltaxa varit föremål för pröfning eller fråga varit att åsätta en tull, har man fått höra: gör det icke, det är konsumenterna, som få betala tullen; ni fördyrar endast varan för konsumenterna. Jag ber nu herrarne sjelfva tillämpa denna sats.

Hvad kommer oss då vid, om Frankrike har 5 eller 6 francs tull per kilo jern. Det är ju den franska konsumenten, som får betala tullen? För våra exportörer bör den vara utan betydelse. Som sagdt, jag erkänner icke denna sats, men det är den, man under andra förhållanden städe framhåller för oss. Men man torde invända, att Frankrike måste taga jern, der det får det billigast, och det måste vara från en stat, med hvilken det afslutat traktat. Hvarifrån skall det då tagas? England har icke tarifftraktat, icke heller Holland, icke Tyskland, icke Amerika, och afslår Sverige traktaten, har icke heller Sverige någon sådan. Frankrike måste då taga sitt behof af jern från *samma länder som förut*. Hur går det således med den föreseglade vinsten? Nog blir den någon, men ingalunda kan hela det belopp tagas för godt, som är uppgifvet.

Vidare hafva vi artikeln trä. Jag vill då fästa uppmärksamheten på, att det icke finnes något trä, som är belagdt med tull i Frankrike, mer än hyfladt trä; men bräder, plankor, bjelkar äro enligt tarif général tullfria för hela världen. Här är nu angifven siffran 97,000 kronor, som skulle vara hvad våra exportörer för närvarande skulle kunna vinna genom en tullnedsättning. För detta belopp kan det väl icke vara fråga om att binda svenska folkets sjelfbeskattningsrätt för en så lång tid, utan det måste vara för att kunna befordra och utveckla marknad för denna industrigen. Då skall jag bedja att få lemna några upplysningar, som icke komma att stämma öfverens med hvad vi här förut hört. Svenske generalkonsuln i Håvre uppgifver, att importen af trävaror till distriktet Håvre år 1880 utgjorde 234,045 standard; importen af hyfladt virke var under samma tid 2,239 standard. En

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

exportör här har upplyst, att man anser, att hälften af det virke, som importerats till Håvre, sedermera hyflas i Frankrike och arbetas till sådana ändamål, för hvilka det sedan skall användas. När nu, under den tid det *icke* funnits någon tull i Frankrike på hyflade trävaror, man således får anse att något öfver 100,000 standard deraf årligen utgjort behöfvat för detta distrikt, men samtidigt importen dit icke kunnat bringas upp till mera än högst 2,239 standard, huru vilja då herrarne att denna industri för framtiden skall kunna vinna något insteg i Frankrike, *sedan tull blifvit pålagd*. Det synes vara nästan omöjligt. Och hvad har Frankrike gjort? Icke annat än konsekvent följt sitt system, att fritt importera råvarorna, men att så fort varan inkommer förädlad, lägga tull på den. Nu hafva de nedsatt tullen till hälften, men trävaruhandlarna säga, att den verkar som ett rent importförbud. Jag tror icke att man för dessa båda artiklar behöfver offra så många andra intressen och minst svenska folkets sjelfbeskattningsrätt.

Utskottet angifver den förlust, svenska staten genom traktaten årligen skall göra på den 1880 vilkorligt beslutade tulltaxan — för den händelse franska traktaten icke skulle komma till stånd — till 900,000 kronor. Om man räknar noga, blir det 961,000 kronor. — Nu utgöra tullmedlen mera än $\frac{1}{3}$ af svenska statens inkomster. Jag hemställer då, om det är rätt att afsäga sig en så stor inkomst. Hvarje gång, när det möttsvårighet att få statsverkets affärer att gå ihop, har man vändt ut och in på tulltaxan, och alltid har franska traktaten varit i vägen. Nu vill man åter binda landet, så att, om liknande förhållanden skulle inträffa, franska traktaten ånyo skall vara till hinder.

Sedermera kommer linneväfnadsindustrien. Den har särdeles smärtat Utskottet. Utskottet säger, att det icke så mycket bryr sig om fabrikerne — de gå bra ändå — men mera om den industri, som inom åtskilliga trakter förekommer som husslöjd. Om denna säger Utskottet: "Deremot utgör den inom åtskilliga provinser föremål för en icke så obetydande husslöjd. Och om det än är af erfarenheten ådagalagdt, att husslöjden i och för sin trefnad i vida högre grad är beroende af befolkningens vanor än af näringspolitiska föreskrifter, så lärer väl dock en minskning i tullskyddet icke vara utan allt inflytande å densamma. Och då ifrågavarande husslöjd *redan nu bereder sina idkare blott en knapp bergning*, har Utskottet icke kunnat undgå att hysa vissa farhågor i afseende å de möjliga följderna af en nedsättning i de tullsatsen, som för närvarande äro åsatta dess alster." Huru stor denna nedsättning kommer att i verkligheten realisera, har naturligtvis icke Utskottet kunnat beräkna; och jag finner helt naturligt, att Utskottet icke kunnat samla material till en sådan undersökning. Måhända, om man tager den direkta och indirekta förlusten, kan denna dock uppväga större delen af den vinst, som andra intressen skulle göra. Ja, huru härmed må förhålla sig, vill jag säga, att genom denna traktat skaffar man ett par industrigrenar fördelar på de andras bekostnad. Detta är svaret till den ärade talaren midt emot mig, som frågade, huru vi protektionister kunde motsätta oss denna

traktat. Jag tror mig hafva utredt, att vinsten af densamma icke kan vara stor. Jag tillåter mig också säga att det väl heller icke är traktaten, som frågan egentligen gäller. Traktaten är *medlet*, men icke ändamålet. Den är det medel, hvarmed man vill binda Sverige för en följd af år vid *ett visst system*. Jag klandrar icke detta; ty de, som så vilja, handla i full tillförsigt att dermed gagna landet, och då äro de i sin goda rätt. Men hvad gör man dermed? Jo, man inskränker svenska folkets sjelfbeskattningsrätt, man upphäfver till en del dess frihet och man binder hvarje efterkommande representant för en längre tid vid systemet. Detta vilja vi icke göra. Ja, jag kan tillägga att man träder 61 § Regeringsformen så nära, att det kan blifva fråga, om det är grundlagsenligt. Man kan då fråga: hvad är det i viljen? Derpå svarar jag: vi vilja likasom I, mine Herrar, ingå handelsförbindelser med andra nationer. Vi vilja ingå traktater med andra folk; men på grundvalen af "den mest gynnade nation". Under sådana omständigheter vilja vi gemensamt med eder göra stora eftergifter der stora intressen för landet eller vissa industrigrenar det kräfva; men vi vilja icke några tariftraktater. Detta är skilnaden mellan oss och eder. Vi vilja icke tariftraktater därför, att de bortskänka utan väsentligt gagn den frihet, som grundlagen tillerkänner svenska folket, att sig sjelf beskatta; och därför att de binda nationalrepresentationen vid tillfällen, då den kan behöfva sin handlingsfrihet. Af detta skäl var det som den holländska traktaten föll. Der förenade sig frihandlare och protektionister att bevara sitt lands dyrbara frihet. Jag ber eder betänka, mine Herrar, att Herr Thiers så mycket en menniska kunnat fördömde dessa tariftraktater. Vid det tillfälle, då kriget mot Frankrike var slut och de stora penningsummorna skulle betalas till Tyskland, var han förtviflad öfver dessa traktatförbindelser, som hindrade landet att kunna taga inkomster på den naturligaste vägen.

Efter hvad jag yttrat, är det aldeles gifvet, att jag förenar mig med dem, som yrka afslag å betänkanDET.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Till en början är jag skyldig en förklaring till en ledamot af Kammaren. Han hade begärt en Kommerskollegii berättelse öfver fabrikerna för år 1880 utan att kunna erhålla den; och dock är det den berättelsen, jag nu här har i handen. Dermed förhåller sig så, att jag genast efter det nämnda begäran blifvit till mig framställd, derom underrättade Kommerskollegium med anmodan att påskynda berättelsens tryckning, och kollegium, i hvars arbeten jag nu af annat uppdrag är förhindrad att deltaga, var så villigt att gå denna önskan till mötes, att kollegium, innan ännu texten till dess berättelse var skrifven, lät taga några aftryck af de dertill hörande tabellerna, på det nämnde ledamot och andra skulle ur dem kunna hemta de särskilda upplysningar, de önskade. Dessa aftryck uppsändes till Riksdagens Kamrar med anhållan, att de der måtte blifva för vederbörande tillgängliga. De ansågos emellertid der så viktiga, att de endast skulle utlemnas till dem, som särskildt sådant begärde, och de

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike. (Forts.) hafva därför förvarats i kansliet. Detta var emellertid icke kollegii mening. Således tror jag att Kommerskollegium och jag äro oskyldiga till hvad som i den saken passerat.

Hvad nu den föredragna frågan eller den ifrågasatta traktaten med Frankrike vidkommer, skall jag, för att icke trötta Kammarren, förbigå allt hvad derom i allmänhet kunde sägas. Derom skall jag, med undantag af några svar på anmärkningar, som blifvit framkastade, endast referera till hvad som blifvit yttradt af ordföranden å den afdelning inom Bevillnings-Utskottet, som behandlat frågan.

En ärad talare på hallandsbanken har sagt, att vid uppskattningen af nyttan af 1865 års traktat har man gjort en öferskattning, enär vår handel på en del andra länder stigit i större proportion än den på Frankrike. Han sökte visa detta derigenom att han sammanställde de uppgifter, som tullkomitén lemnat rörande vår handel med Frankrike, å ena sidan, och vår handel med Belgien, Ryssland och Danmark, å den andra. Det visar sig då, att vår handel med Danmark — in- och utförsel tillsammans — stigit för åren 1865—1879 från 20 millioner till 68 millioner; hvar emot vår handel på Frankrike stigit från 15 millioner till blott 33 millioner. Nu skall jag icke inlåta mig på den omständigheten, att Danmarks belägenhet såsom vårt närmaste grannland måste gifva anledning till en högst betydande handel och utbyte af produkter, men jag skall påpeka en annan högst väsentlig omständighet, den nemligen att en stor del af införseln till Sverige från Frankrike *transiterar* genom Belgien, Tyskland och Danmark. Jag har gjort ganska vidlyftiga undersökningar i detta fall. Det blef nemligen vid nationalekonomiska mötet i Malnö i somras fråga om, huru stort utbytet af produkter emellan Sverige och Danmark var. Jag gjorde då en minutiös beräkning af Sveriges export till Danmark och Danmarks export till Sverige. Vid granskning artikel efter artikel fann jag emellertid, att till Sverige från Danmark importerades enligt svenska uppgifter nära nog dubbelt så mycket, som enligt danska uppgifter från Danmark till Sverige exporterades. Huru var detta möjligt? Orsaken är helt enkelt den, att en mängd varor från Frankrike till Sverige importeras öfver Danmark. Med hänsyn till detta förhållande kom jag — efter de mest samvetsgranna beräkningar, som icke gjordes i och för den nu förevarande frågan — till det resultatet, att värdet af dessa öfver Danmark transiterande franska varor uppgick till minst 20 millioner. Om jag nu drager dessa 20 millioner från de 68 millioner, som representerade värdet af Danmarks handel med Sverige år 1879, och lägger dem till den summa af 33 millioner, hvartill värdet af Frankrikes handel med Sverige vid samma tid uppgick, så befinnes att under den nämnda tiden vår handel med Frankrike stigit från 15 millioner till 53 millioner och vår handel med Danmark från 20 millioner till 48 millioner. Om man på detta sätt jämför, så blir förhållandet det, att vår handel icke med något land, undantagandes England, är så stor som med Frankrike.

Den uppställda frågan var nu den: hafva vi nytta af friare förbindelser med Frankrike eller hafva vi det icke? Den talare, som gjorde den nyssnämnda jämförelsen, uteslöt från densamma England, emedan, då han ville visa att vår handel på andra länder med mera prohibitiva tullsatser stigit i högre grad än på Frankrike, England mycket riktigt måste lemnas ur räkningen, enär det emottager våra varor tullfritt.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Vill man verkligen se huru handeln kommer att förhålla sig med ett land, som har höga tullar, så böra vi vända oss till Förenta Staterna i Nordamerika. Vi måste då gå tillbaka något längre. Som herrarne veta, var det i anledning af det stora inbördes kriget, som Nordamerikas Förenta Stater höjde sina tullar. Då finna vi att *varuinförseln* till Sverige från Amerika, som är oberörd af sådana tullar, är ungefär lika stor nu som 1860, men *varuutförseln* från Sverige till Förenta Staterna, som var 2,660,000 kronor år 1860, har fallit till 1,121,000 kronor år 1879. Således trots all den utveckling, som handel och industri fortfarande haft, trots den ofantliga förökningen af folkmängden i Amerika, trots vår ökade industriella verksamhet i allmänhet, har vår utförsel nedgått till hälften emot förut. Jag tror att vi i betraktande af sådana förhållanden hafva all anledning att vara nöjda med traktaten och icke tvärtom.

En annan ärad talare, som bittert klandrade den franska traktatens inverkan på vår industriella utveckling, uppdrog en jämförelse, omfattande åren 1876—1879, men han talade icke ett ord om hvad som skett åren 1864—1876. Under hand har jag emellertid fått den förklaring härpå, att en mängd andra orsaker skulle hafva samverkat för att skapa förhållandena under den förra perioden, men att deremot allt ondt, som skett sedan år 1876, verkats ensamt af franska traktaten och frihandeln. Är sådant rimligt? Är det icke fullkomligt vederlagdt? Det är icke obekant för hvarken protektionister eller frihandlare, att alla industrigrenar — så väl de, hvilkas produkter öfverallt äro fullkomligt tullfria, som de, hvilka draga höga tullar — i alla länder ledo åren 1876—1879. Det är icke obekant hvad som var orsaken till denna olycka. Den var föranledd af en allt för stor utveckling af industriell verksamhet i följd af det välstånd, som uppkom i hela Europa och norra Amerika under den utomordentligt gynsamma perioden i början på 1870-talet, hvilken åter hade till följd att många fabriker och andra anläggningar gjordes, och att på detta sätt större kapital fastbands utan att vid behof kunna åter lösgöras, än som var klokt. En reaktion kom derpå, och den inverkade på dem, som förbyggt sig, som anlagt stora fabriker och verkstäder, och som för att få afsättning måste sälja sina varor till mycket låga pris. Derför blef det öfver hela världen stagnation och dålig tid. Härtill kom äfven en annan orsak, som är svårare att utreda. Det var myntfrågan. När ett land som Tyskland, med en så stor massa silfver cirkulerande såsom mynt, hastigt kastade om till guldmyntfot; när handels- och myntförhållanden gjorde att Förenta Staterna drogo till sig allt guld, de möjligtvis kunde; när äfven mindre länder

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

såsom vårt eget förändrade sin myntfot från silfver till guld; så måste metallen såsom mynt stiga i värde, liksom i allmänhet sker, när alla människor vilja hafva något, som finnes i ringa mängd. Det är således naturligt att guld skulle stiga i värde. Men hvad vill det säga att myntet stiger i värde? Jo det är detsamma som att alla andra varor falla i pris, och det var just hvad som skedde under åren 1878—1879. Dessa två orsaker förklara detta förhållande, hvori frihandeln alldeles icke har någon del.

En talare på upplandsbanken sade, att vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet talat mycket vackert om den franska traktatens stora verkningar, men att han icke dervid utredt sambandet mellan orsak och verkan. Ögonblicket derefter sade emellertid talaren, att det var frihandeln, som vore orsaken till emigrationen. Huru vill han der bevisa orsak och verkan, när alla uppgifter visa att industrien i landet gått framåt? Orsaken till emigrationen är helt enkelt den, att mycket god jord i Amerika utbjudes till lågt pris, och när människor, som hafva erforderlig arbetsförmåga och kapital, derom af förutgångna emigranter under rättas, så vilja äfven de göra sin lycka i Amerika och få det bättre der än de hafva det här, hvarför de flytta öfver. Det är orsaken till emigrationen; och jag tillstår att af alla argument, som af protektionisterna anföras, jag minst tror på deras upprigtighet, när de påstå sig tro att frihandeln är orsaken till emigrationen.

Jag skall nu lemna den allmänna betydelsen och öfvergå till att skärskåda, hvilka fördelar vi komma att få af den ifrågasatta traktaten. Jag skall bemöda mig om att icke vara vidlyftig, men måste dock säga något till svar på några inkast, som blifvit gjorda. Jag skall taga anmärkningarne i den ordning de förekommit. — Här har af den förste talaren blifvit sagdt, att de belgiska förhållandena vore sådana, att vi utan traktat skulle ernå alla de fördelar för transitofarten af trävaror genom Belgien till Frankrike, som nu tillförsäkras oss genom denna traktat. Vidare sades det att hyflade trävaror icke vore hänförliga till "bois commun", utan till "ouvrages en bois", och att därför den förmån, som genom art. 12 i traktaten blifvit oss tillförsäkrad, icke skulle komma de hyflade trävarorna till godo. Hvad den första anmärkningen angår, så kan hvar och en, som läser nämnda art. 12 i traktaten, se, att vi der hafva betingat oss frihet från surtaxe för våra trävaror, när de transitoföras landvägen från Belgien. Men ingå vi icke någon traktat, hafva vi icke den ringaste säkerhet härför. Den säkerheten hafva vi genom Belgiens traktat med Frankrike, säger man. Belgiska traktaten med Frankrike är mig till innehållet obekant, men dess innehåll må vara hvilket som helst — äfven om der skulle stå att de trävaror, som införas i Belgien, få transiteras till Frankrike utan tilläggsafgift, är denna bestämmelse ju beroende ensamt på Belgien och Frankrike samt kan utan vårt hörande när som helst förändras. Vi hafva icke något att dervid säga. Hvad har egentligen Belgien för intresse att hjälpa oss, när Belgien sjelf lägger tull på våra trävaror? Hvad har Bel-

gien för fördel af att skaffa oss säkerhet för att våra trävaror, som införas genom Belgien till Frankrike, icke komma att påläggas någon särskild afgift. Den säkerheten hafva vi endast genom en traktat sådan som den förevarande.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Man säger vidare, såsom nämndt, att hyflade trävaror icke äro "bois commun", utan "ouvragés en bois". Ja, just därför att de icke äro "bois commun" existerar för dem icke någon tilläggsafgift, och då finnes icke heller något skäl att komma öfverens med Frankrike att vi icke skola hafva en tilläggsafgift, som Frankrike aldrig tänkt på.

Hvad det hyflade träet angår, så hafva vi beträffande det samma vunnit en ganska stor fördel, en fördel som alla vår industris vänner måste helsa med glädje, ty det torde vara angeläget för vår industri, att vi kunna förädla trävarorna, så att vi må få dem bättre betalda. Hela den summa, hvarmed de högre betalas, är ju en vinst för vårt land. Den är icke endast köpmansvinst eller sågverksvinst, utan den egentliga vinstskilnaden består i ökade arbetslöner, betalda här hemma i stället för i Frankrike. Är det nu rätt att slå bort allt detta dermed att någon sagt att det är ingenting? Jag känner något till hvad som försiggått i afseende härpå under underhandlingarne och kan säga Kammaren att redan under den tid, Thiers var fransk utrikesminister, då jag under någon tid var t. f. chef för Utrikesdepartementet, passerade knappast någon dag utan att bref och telegram ankommo från industriidkare med framställningar angående de underhandlingar, som då fördes om fortfarande tullfrihet för trävaror. Jag tror att industriidkarnes ihärdiga sträfvanden för att vinna denna tullfrihet eller en jemförelsevis låg tull bevisa mera för frågans vigt, än talarens påstående att den icke skulle hafva någon sådan. Man vet, att i Frankrike finnas en mängd verk, som äro särskildt anlagda på att söndersåga våra tjocka tre- och fyrtums bräder till tunna plankor och hyfla dessa. Det är de, som drifva agitationen för tullen å hyfladt virke, på det att hela vår export af plankor till Frankrike måtte komma i ohyfladt tillstånd och plankorna få af dem försågas, så att vinsten af söndersågningen och hyflingen måtte blifva deras. De veta mycket väl der, hvilken ofantlig vigt denna fråga har. Men, säger man, vi behålla ju ändå en half francs tull, och det kunna vi ju aldrig komma ut med. Huru förhåller sig härmed? Jo, det förhåller sig så, att genom hyflingen bortgår mycket af träet. Till följd deraf uppgår frakten för det hyflade träet till endast $\frac{5}{6}$ af frakten för det ohyflade trä, som kan lemna samma quantitet i hyflad form. Denna halfva franc i tull motsvarar nu frakten å den sjettedel, som genom hyflingen bortgått, hvarigenom vi blifva likställda med de franska träförädlarne. Vi hafva hittills haft förmånen både af förtjensten på hyflingen och frakten; nu få vi betala ett belopp, som motsvarar fraktskilnaden mellan det hyflade och ohyflade träet, men få behålla arbetsförtjensten.

Från trä öfvergår jag till jern. Man har sagt, att vårt träskjern vore oundgängligen nödvändigt för fransmännen, så att

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

de icke kunde undvara det. De måste ovilkorligen köpa hvad de behöfva af vårt träkolsjern. Våra frihandlare hafva så uppenbart orätt, att de borde skämmas; de föra alltid det talet, att det är konsumenterna, som få betala tullen; det vore alltså blott för dessa en olägenhet, om tullen blefve qvar. Hafva herrarne aldrig handlat med någon? Veta ni icke att ni få betala kostnaderna för den vara ni köpa? Det är nog säkert att Frankrike måste betala hela den tull, som lägges på vårt jern, likasom den, som drabbar våra trävaror. Men hvad som för oss är af stor vigt och nu är den egentliga frågan, är att det går betydligt mera åt af en vara, som kan säljas väsentligt billigare, än af en vara, som är dyrare, och det är detta, som är i högsta grad afsevärdt. Det är afsättningen på Frankrike, som för oss är af högsta vigt, och det är utestängandet från den franska marknaden, som är faran för oss. Genom tullen blifva våra varor så fördyrade, att fransmännen icke vilja hafva dem, och det är detta som för oss är förderfligt. Detta är något som alldeles icke har att göra med frågan om *hvem* som betalar tullen.

Vidare har man påstått, att vårt jern är så oundgängligen nödvändigt, därför att det är af så god beskaffenhet. Jag har den mest personliga erfarenhet af huru svenskt jern blifvit undersäldt af engelskt jern, som varit dyrare än det svenska, emedan det genom de dyra operationer, det undergått, blifvit bättre. Vi hafva icke något monopol på att göra godt jern eller stål eller att man nödvändigt måste köpa vårt jern. Ty, mine Herrar, detta är en fråga om kostnaden. Hvar och en vet att det svenska stålet eller jernet är det som bäst passar för vissa ändamål, men om köparen finner att det som bäst passar för ändamålet räcker ett år, medan det som är mindre godt varar 6 till 8 månader, tro herrarne icke att han äfven vet, att det ena står betydligt i pris under det andra? Tro herrarne icke att man hellre nyttjar två knifvar för ett lägre pris än en för ett högre? När man använder en sak i stor skala, måste man äfven se till att man får vidkännas den minsta möjliga utgift därför. Det är barnsligt att tro att vi för vårt jern hafva något monopol. Erfarenheten visar det allra bäst, ty om vi det hade, skulle tiderna icke vara så svåra.

En talare sade — jag förstår icke hans tanke, men jag måste säga hvad jag hörde — att vi icke borde fästa oss vid jern, därför att man nu i utlandet förstår att genom förbättrade metoder göra dåligt jern till godt. Jag frågar då: är detta ett skäl att likgiltigt kasta bort en fördel för denna handtering? Är det rätt att säga att det är af ingen vigt för oss, om vårt jern för konsumenter fördyras genom derpå lagd tull, derföre att andra nu kunna med förbättrade metoder göra lika bra jern som vi. Desto mera är det väl skäl att icke kasta bort den fördel, vi kunna vinna.

Den siste talaren kom fram med samma påstående, som jag nu trodde vara så fullständigt bemött af min kollega från Göteborg, att derom intet vidare vore att säga, nemligen att svenskt jern vore tullfritt i Frankrike, om blott man skaffade sig *acquits à caution*; och hvad betydde det väl då, om tullen i Frankrike för-

höjdes? Nu är förhållandet, att den, som från Frankrike exporterat jernmanufaktur, erhåller s. k. acquits à caution, mot hvilka han kan tullfritt införa vare sig tackjern eller stångjern, men för stångjern lär det vara särskildt stadgadt, att tullfriheten icke medgifves, med mindre än det föres in i magasinet hos den exportör af jernmanufaktur, som requirerat det. Således är det sant, att rekvirenten kan få in det tullfritt, för så vidt han sjelf behöfver det. Men eljest lär han icke erhålla denna fördel. Detta är alltså något, som uteslutande har inflytande på förhållandena i Frankrike, och vi lära icke till följd deraf kunna pressa ut något högre pris för vårt jern. Men, skulle man kunna säga, om rekvirenten gifver bort sin rätt att på detta sätt tullfritt införa jern åt någon annan, så bör äfven denne kunna betala jernet högre. Detta kan dock icke ske utan att alla kostnader för att taga in jernet i hans magasin, der kontrollen upphör, förut blifvit gäldade, och den, som tillåter en annan att taga jernet från sitt magasin, vore ju absolut tokig, om han icke först och främst gjorde sig betald för alla kostnader till det sista öret och derefter äfven för afståendet af den fördel, som lagen gifvit honom, betingade sig det högsta öfverpris, han kan få. Att på detta sätt sälja jern, för hvilket köparen slipper betala tull, därför att han hemtar det i en annans magasin, kan därför ingalunda komma den svenska tillverkaren till godo, och vi kunna aldrig nyttja detta sätt annat än i ganska ringa mån. Derför att köparen har en fördel, kan han *möjligen* gifva något mera än hvad han annars skulle göra, men att säga att deraf följer tullfrihet för svenskt jern, det är en orimlighet.

Men om jag för argumentets skull antager att så vore förhållandet, så är det, enligt reservationen och efter hvad många talare här upplyst, högst 25 procent och på senare åren endast omkring 17 procent af införseln, som på detta sätt inkommer. Om jag skulle säga, att en sjundedel af det svenska jernet kommer in för lägre tull än hvad nu är bestämdt i traktaten, hvad hafva de öfriga ⁶ ₇ för vinst deraf?

Jag skall icke uppehålla tiden, utan öfvergår nu till sjöfarten. Man säger, att vår sjöfart icke skulle draga någon fördel af traktaten, och anför hufvudsakligen tre skäl därför. Den förste talaren sade, att sjöfarten vore mindre beroende af en traktat med Frankrike än af den stora trävaruexporten på Frankrike. Mine Herrar, detta är endast en förblandning af ord, ty den stora trävaruexporten på Frankrike kan besörjas af franska eller norska fartyg eller af hvilka fartyg som helst, men om och i hvad mån vår sjöfart skall få något godt af den, det är beroende just af traktaten. Det kan icke bestridas. Det andra skälet, som blifvit anfördt, är att Frankrike, om det än icke ändrar traktatsbestämmelserna, ty sådant erkännes icke komma i fråga, likväl framdeles kan gifva premier åt franska fartyg, som alltså då skulle kunna hemta våra varor för billigare frakt än vi, hvarigenom traktaten skulle blifva utan värde. Premieringssystemet innebär, att man gifver någon något därför, att han på något sätt utmär-

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

ker sig. Frankrike har medelst premieringen gifvit understöd åt sådana rederier, som skicka sina fartyg på mycket långa håll; då Frankrike icke kan gifva differentialtullar, gifver det en gifva till fartygen. Men detta är endast för sådana fartyg, som gå på mycket aflägsse belägna orter. Skulle äfven de fartyg, som gå på kortare sträckor, erhålla understöd, blefve det ett allmänt anslag till den franska sjöfarten; och det är väl fast otroligt, att Frankrike, som har så stora utgifter, skulle gifva ett sådant allmänt anslag åt alla franska fartyg, så väl åt sådana, som gå på korta, som de hvilka gå på långa sträckor. Det tredje skälet, och hufvudargumentet, är att Frankrike genom lag gifvit lika rätt åt alla nationers fartyg, hvadan vi icke behöfva någon traktat. Derpå har svarats, att då Frankrike gjorde detta medgifvande, hade det afslutat traktater med alla sjöfarande nationer af någon betydhet, men om någon af dem, såsom Sverige och Norge, som hafva en så betydande sjöfart, skulle uppsäga sin traktat, så skulle sannolikt differentialsystemet genast åter införas. Men den siste talaren var säker om motsatsen. Han sade, att *vi*, traktatens försvarare, stödde oss på förväntningar och förmodanden, men att han och de med honom liktänkande traktatens motståndare utgingo från verkligheten. Verkligheten är, att sedan Frankrike slutit traktater med alla länder, som hafva sjöfart af någon betydhet, det icke ville besvara sig med att hafva differentialafgifter på fartyg från några få länder utan betydelse med hänsyn till deras sjöfart. Men tro herrarne verkligen, att Frankrike, som för att på något sätt gynna sin sjöfart nu går så långt, att det lemnar statsanslag till premier åt sina fartyg, icke fast hellre, om traktater ej längre lade hinder derför, skulle genom differentialafgifter gynna den på andras bekostnad? Hvarför skulle icke detta kunna ske? Den verklighet, vi hafva under nuvarande förhållanden, kunna vi alltså ingalunda påräkna under andra och motsatta förhållanden, utan den vanliga regeln om orsak och verkan måste lära oss, att när orsaken upphör, man kan vara säker på, att verkan äfven upphör; detta är förhållandet såväl i det politiska som i det fysiska lifvet.

Jag har kanske uppehållit herrarne allt för länge och skall nu blott säga några ord om de olägenheter, traktatens antagande förmenats skola medföra, i främsta rummet för vår statskassa. Kanske säger jag nu något, som förefaller många besynnerligt, men jag skall försöka bevisa, att det är faktiskt. De låga tullsatser, som vi 1865 åsatte en mängd varor, hafva nemligen visat sig vara vida mer inkomstbringande för statskassan än de högre, som förut voro gällande. Jag skall bevisa detta med några specifika uppgifter. I afseende på en af våra stora förbrukningsartiklar, raffineradt socker, måste vi i följd af 1865 års traktat nedsätta tullen, och det har dock äfven efter den tiden visat sig, att våra raffinaderier stått sig mycket bra. År 1864 var tullinkomsten å raffineradt socker 768,522 kronor, under femårsperioden 1865—1869 i årligt medeltal 941,969 kronor, under åren 1870—1874 2,070,742 kronor, under perioden 1875—1879 3,833,902 kronor samt år 1880 4,433,930 kronor. Således har Sverige genom tull-

nedläggningen å denna enda artikel haft en statsinkomst, som under den tid 1865 års traktat varat ökad med 3¹/₂ millioner kronor. — Tager jag en annan artikel, *bomullsgarn*, så visar sig att Sverige af tullen å införseln af ofärgadt garn år 1864 hade en inkomst af 55,045 kronor. Denna inkomst steg derefter oupphörligt och uppgick år 1880 till 233,753 kronor. Af färgadt bomullsgarn hade Sverige år 1864 en tullinkomst af blott 2,887 kronor, ty tullen var så hög, att den nästan var liktydig med ett införsel förbud; under femårsperioden 1865—1869 steg årliga medelsumman till 25,733 kronor, under nästa femårsperiod till 50,239 kronor, under femårsperioden 1875—1879 till 92,964 kronor och uppnådde år 1880 den beaktansvärda siffran 206,363 kronor. — Jag skall blott taga en eller ett par artiklar till. Sulläder till exempel gaf 1864 en tullinkomst af 13,806 kronor, men 1880 209,463 kronor; af blekta bomullsväfnader hade vi 1864 en tullinkomst af 171,137 kronor, år 1880 429,322 kronor, o. s. v. — Jag har här en hel lista å åtskilliga artiklar, deraf visserligen en och annan visar en minskning, men som sammanlagdt gifvo år 1864 en tullinkomst af mellan 3 och 4 millioner, och år 1880 en tullinkomst af mer än 10 millioner kronor. Det är således alldeles icke gifvet, att lägre tullar skola medföra uppoffring för statskassan; tvärtom kunna de bereda vinst. Lägre tullsatser på lyxvaror och en del andra kunna gifva minskade inkomster, men de artiklar, som den stora allmänheten konsumerar, gifva ökad inkomst vid billiga tullsatser. Huru förhåller det sig nu med artikeln vin? "Huru skola vi", säger man, "kunna få någon ersättning för de 900,000 kronor, vi derpå årligen skulle förlora?" Dervidlag är förhållandet det, att den summa, man härvid nämner, alldeles icke är någon verklig åtnjuten inkomst, utan man hyser den förhoppning, att, äfven om vi sätta upp tullen, lika mycket vin skall inkomma som förut. Men deri misräknar man sig fullkomligt, ty om vi sätta upp tullen, kommer införseln att minskas, och derigenom få vi icke den påräknade inkomsten. Att vi med förhöjda tullar skulle få en fördubblad vinimport är orimligt. Tullinkomsten af vin, infördt på fat, var af vin utaf till och med 21°/_o alkoholhalt i årligt medeltal under perioden 1865—1869 183,442 kronor, 1870—1874 357,655 kronor, 1875—1879 406,211 kronor och 1880 362,033 kronor, men af vin af högre alkoholhalt i årligt medeltal 1865—1869 89,805 kronor, 1870—1874 66,540 kronor, 1875—1879 50,753 kronor och 1880 blott 23,484 kronor; — således af vin, för hvilket tullen blifvit nedsatt, en ständig stegring, så att tullen 1880 blef dubbelt mot hvad den var i medeltal 1865—1869, och deremot af vin, för hvilket ingen nedsättning skett, en ständig minskning, så att tullinkomsten 1880 ej uppgick till en tredjedel af hvad den var i medeltal åren 1865—1869. Förhoppningarna om en betydligt ökad inkomst såsom följd af tullförhöjningen stå således i den mest skärande motsats till hvad erfarenheten lär.

På samma sätt förhåller det sig med bränvin. Tullinkomsten af franskt drufbränvin, för hvilket tullen genom 1865 års traktat nedsattes, har varit i ständigt stigande, under det att deremot den af annat drufbränvin, af bränvin af säd, af arrak och rom betyd-

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

ligt fallit. Med bränvin förhåller det sig dessutom så, att vi icke genom traktaten blifva hindrade från att, om vi så skulle önska, höja tullen. Traktaten bestämmer nemligen blott beloppet af tilläggsafgiften öfver tillverkningskatten på det inhemska bränvinet. Om vi höja denna afgift, så blir också tullafgiften i sin helhet höjd.

Jag kommer nu till traktatens inverkan på de industrigrenar, som man påstår skulle dödas. Det är först silke- och sidenindustrialien. Denna fabrikation har icke klagat öfver traktaten, och då den är i stånd att exportera sina produkter till grannländer, der tull på dem måste erläggas, så tyckes detta bevisa, att den i hemlandet är oberoende af tullskydd. Visserligen har man velat förklara bort denna slutsats med påståendet, att exporten endast skulle utgöras af pigschaletter, men sådana förefalla mig i sig sjelfva vara lika aktningvärda som några andra schaletter, och hvad hafva vi för öfrigt att göra med hvad de användas till? Blott vi kunna producera varor, som kunna säljas, må köparne använda dem, huru de behaga. Jag tror, att förklaringsgrunden, hvarför vi ej höra talas om några svårigheter för sidenfabrikationen, beror helt enkelt derpå, att under det de införda helsidenvarorna år 1864 uppgingo till 25,232 skålpund, importen år 1880 icke stigit till mer än 42,137 skålpund, och att halvesiden-plys nedgått från 645 skålpund till 215 skålpund. Blott halvesiden, andra slag, hade under samma period stigit från 29,242 skålpund till 105,806 skålpund.

Det bevisar, att målsmännen för denna industri haft förmåga att sköta den, och detsamma är förhållandet med många andra industrier.

Hvad linne- och hampväfnader beträffar, så skulle det göra mig ondt, om någon industri fore illa för att betinga oss större fördelar på andra områden, men jag tror ej, att så är förhållandet med denna, ty jag är öfvertygad derom, att de väfnader, som inkomma till Sverige, äro mycket finare än de, som här tillverkas. Förhållandet är sådant, att tullen å det gröfsta slaget blifvit nedsatt med endast ett öre, och att å den dernäst finare sorten, som jag tror vara den, hvilken företrädesvis tillverkas i Sverige, är icke föreslagen någon förändring. På den sort, som kommer dernäst i finhet, föreslås en nedsättning af 10 öre, och det är först när man kommer till den allra finaste sorten, som traktaten föreslår en nedsättning af 25 öre eller från 1 krona 75 öre till 1 krona 50 öre, allt pr kilogram. För att bedöma storleken häraf måste man se efter, huru det förhåller sig med importen. Af linne- och hampväfnader alla slag utom blaggarn, buldan m. m. samt segel- och tältduk, hvilkas namn ju tydligen upplysa, att de måste varit af gröfsta slag, importerades år 1880 172,510 skålpund eller 73,330 kilogram, och om jag för argumentets skull antager, att allt detta varit af det finaste slaget, så belöper sig hela den nedsättning af 25 öre pr kilogram, som derfor genom den nya traktaten skulle beredas, till blott 18,333 kronor. Det är detta, man gjort så mycket väsen af.

Mine Herrar! Jag skall nu sluta och blott säga, att, hvilka

olägenheter traktaten än må hafva, våra stora industrigrenar och vår sjöfart komma att vinna derpå, och då så många af de protektionistiska talarne framför allt lagt er på hjertat att ej på tio år afsäga Riksdagen dess sjelfbeskattningsrätt, så säger jag er deremot, att Riksdagen kan ej värdigare och bättre utöfva den än genom att till traktaten säga sitt ja.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Herr Björnstjerna: Jag har aldrig varit någon ifrig frihandlare, och om jag skulle blifva det, har jag herrar protektionister att tacka derför, ty jag erkänner, att när jag hör en sådan diskussion som i dag, går jag hem mycket mer frihandlare än förut. När man upprepar sådana argument, som vi här hafva hört gång på gång, då måtte det ej finnas några viktigare, och dessa argument finner jag vara allt för lätta.

Jag kan säga, att jag 1865 med stor tvekan såg antagandet af den nu gällande traktaten. Jag fruktade, att den skulle menligt inverka på vår industri, och jag tror mig kunna säga, att jag alltid varit, i närvarande stund är och städse kommer att blifva en stor vän af vår industri. Men då jag såg, att vår industri alltifrån år 1865 till år 1876 gått framåt med mycket större steg än förut, då lugnade jag mig och tänkte: traktaten har åtminstone icke slagit ihjel vår industri. Då inföll den stora krisen. Denna drabbade emellertid icke endast Sverige; den kom till och med mycket sent till oss. Den uppkom först i protektionisternes förlofvade land, Amerika, der den anställde stor förödelse. Derifrån kom den 1872 öfver till Europa, och först till ett annat mycket protektionistiskt land, nemligen Österrike. Vi stodo oss emellertid här ganska väl ända till 1876. Då kom den äfven till oss; icke kunde vi undgå olyckor, som drabbade hela Europa. Sedan har det gått utför i många år. Man har klagat öfver tynande näringar, arbetslöshet och alla dessa olyckor, som vi delat med det öfriga Europa. Nu får man höra i dag af min vän, den förste ärade talaren på förmiddagen, att, om vi antaga ifrågavarande traktat, så skall det befordra arbetslöshet, fattigdom och utvandring. Mine Herrar! Om vi antaga en traktat, som nedsätter tullen på lyxartiklar, på vin, siden, konstgjorda blommor, handskar och dylika varor, som antingen alldeles icke eller ock i ringa grad tillverkas här i landet och sysselsätta ett ringa antal arbetare, skall detta alstra större arbetslöshet och större fattigdom, än om vi, genom att förkasta traktaten, afsäga oss de fördelar för vår stora industri, som erbjudas oss i Frankrike. Om verkligen vår jernhandtering skulle lida, om den uppväxande hyfleriindustrien, om vår stora sjöfart på Frankrike skulle lida, blefve icke då mångfaldigt flera människor arbetslösa, än derigenom att nedsätta tullarne på band och blommor, plymer eller spetsar. Jag kan icke fatta annat, än att så skulle inträffa.

Med den der utvandringen är det något särdeles märkvärdigt. Jag minnes huru år 1880 man här i Kamrarne och af hvarjehanda pressalster fick lära, att orsaken till densamma vore det lilla oskyldiga värnpligtslagförslaget, som regeringen då framlade.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Sedan har man fått höra, att skulden dertill vore, att vi icke hade allmän rösträtt, eller att utvandringen berodde på religionstvång. Nu är det traktaten, hvarigenom vi få importera vin, siden etc. för ringare pris och få några fördelar för utförseln af våra största produkter, som medför samma verkan. Men huru är det med utvandringen; är det endast från Sverige, den eger rum? Det påstås, att Tyskland är ett protektionistiskt land; är icke utvandringen derifrån mycket större? Grunden till utvandringen är helt annan. Derfor, att människor se större utsigter till utkomst i Amerika, derfor utvandra de dit.

Friherre Klinckowström vidrörde en punkt, som ofta framkastats, och som jag vill besvara. Han säger att vi skola förkasta den franska traktaten och uppsäga alla andra traktater, af hvilka de fleste endast innehålla, att vi skola behandlas som den mest gynnade nation. Sedan skulle vi göra som fransmännen, d. v. s. sätta upp våra egna tariffer dugtigt och derpå inbjuda andra länder att underhandla om traktatariffer. För att få dem att sätta ned sina tullar, måste vi sätta upp våra så högt, att vi hafva någon prutmän, d. v. s. högre än vi sjelfva anse lämpligt. Nå väl, vi göra detta! Då möter först det lilla hindret, att knappast någon annan makt än Frankrike vill ingå i underhandlingar om traktatariffer. Alla andra nationer äro ense om att dessa äro olämpliga, men man har nödgats underkasta sig dem för att komma in i en så stor och rik marknad som den franska. Vi kunna ju emellertid börja med Frankrike. Det blir icke något angenämt uppdrag, våra underhandlare få, men för min del skulle jag gerna se, att Kongl. Maj:ts val fölle på Friherre Klinckowström, som då sjelf finge försöka sig. Vår underhandlare kommer nu till Paris och säger: "Vi hafva förkastat edra traktater, som ej gifvo oss tillräckliga fördelar. Vi hafva i stället satt upp vår tulltaxa med besked, och nu skola vi underhandla. Naturligtvis kunnen I icke få så fördelaktiga vilkor i Sverige som i den nu förkastade traktaten, men viljen I komma i åtnjutande af nedsättning i våra tullar, så få ni gifva oss bättre vilkor i Frankrike. På samma gång måste ni naturligtvis medgifva alla andra traktatsmakter samma fördelar som oss, eftersom ingen afslutar en traktat utan stipulationen att blifva behandlad som den mest gynnade nation; — detta är ledsamt för eder, men vi kunna ej hjälpa det." Svaret kan ej blifva annat, än att vår underhandlare på ett höfligt sätt blir — utskrattad. Underhandlingarne afbrytas eller komma aldrig till stånd. Vi stå der emellertid med våra orimligt höga tullar, som vi satt högre än vi velat hafva dem, för att kunna pruta. Vårt jern, våra trävaror och öfriga artiklar få betala högre tull i Frankrike och blifva utträngda derifrån. Så går det ett eller annat år, och nu finna vi det nödigt att låta pruta med oss; och slutligen, för att få en traktat, måste vi gå in på ungefär precis detsamma, som vi nu förkastat, därför att Frankrike icke kan göra undantag för ett land, när det måste låta alla andra nationer få samma vilkor. Vi hafva emellertid varit underkastade åtskilliga obehag. I alla andra länder hafva vi varit rättslösa, sedan

vi uppsagt våra traktater. Vi vilja nu börja underhandlingar med till exempel Tyskland, väl vetande, att inga traktater i våra dagar afslutas utan villkoret af behandling som den mest gynnade nation. Tyskland ser då på vår traktat med Frankrike och tänker efter, hvilka fördelar derutöfver det skall kunna vinna, hvarpå det yrkar nedsättning i våra tullar för några artiklar, som för detsamma äro af vigt. Om vi nu vilja hafva en traktat, så måste vi låta pruta med oss, och detta kommer såväl Frankrike som andra till godo. Skulle vi sedan komma att underhandla med andra makter och afsluta traktater med dem, så går det förmodligen på samma sätt, och för hvarje land blir det allt flera prutningar, allt flera nedsättningar i våra genom traktaten med Frankrike bestämda tullar.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Man talar om uppsägning och afslutning af traktater som den simplaste sak i verlden, men det är aldeles icke så lätt. Jag ber att få anföra ett par exempel. I början af 1870-talet inträffade, att ett Bremerfartyg (Bremen har i den med oss afslutade handels-traktaten icke rätt till kustfart här) hade gått från Sundsvall till Stockholm, om jag minnes rätt, och fått betala extra afgifter. Tyske ministern klagade häröfver, och uppmärksamheten var redan fästad på det orimliga, att vi hafva sju olika traktater med stater tillhörande tyska riket, nemligen med Preussen, Oldenburg, Mecklenburg, Hannover, Hamburg, Bremen och Lübeck. Från vår sida föreslogs då, att vi skulle slå ihop allt hvad dessa traktater innehålla, och de innehålla ungefär detsamma, utom att Lübeck och Bremen icke hafva rätt till kustfart. Detta tycktes vara en enkel sak; förslaget mottogs i Berlin med nöje, och vi trodde det skulle gå med lätthet. Men så kom man i Tyskland att tänka på, huruvida man icke kunde begagna tillfället att vinna något af oss. Tyske ministern kom då med en fordran, att tyska spritvaror skulle få införas i Sverige mot samma tull som franskt drufbrännvin, under påståendet att så länge detta ej medgifves, vore Tyskland ej i åtnjutande af behandling som den mest gynnade nation. Det var naturligtvis omöjligt att medgifva något sådant, och vi voro glada att få underhandlingarne afbrutna efter ett par år, utan att kunna komma till det enkla resultat att sammanslå dessa sju traktater, som ännu qvarstå. Ännu ett exempel. Med Portugal hafva vi en traktat; den är af den 29 Juli 1641, således gammal, men icke ofördelaktig för oss, ty det står deri, att Sverige skall behandlas lika med den mest gynnade nation i Portugal, men icke att Portugal i Sverige skall behandlas på samma sätt. Det har länge varit fråga om att afsluta en ny traktat med Portugal, men underhandlingarne, som pågått, om jag ej misstager mig, i mer än tolf år och börjat långt innan jag kallades till chef för Utrikesdepartementet, hafva ännu icke ledt till någonting derför att Portugal, utom att det naturligtvis skulle behandlas som den mest gynnade nation, begär fördelar för sina viner framför de franska vinerna. Mellan Tyskland och Österrike hafva i många år pågått underhandlingar om några lättnader på gränsen för vissa väfnader, men man har aldrig kommit till något resultat. Den

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

som tänker, att vi kunde vinna något genom att uppsäga alla våra traktater, den misstager sig således, och vi komme derigenom endast att stå rättslösa utan traktater. Traktater blifva dessutom allt mer och mer nödvändiga, äfven med afseende å andra förhållanden än handel och sjöfart. Man intager i dem till exempel stadganden om litterär eganderätt, skydd för varumärken, stämplor och patent, konsulat-konventioner o. s. v. — hvilket allt har sina olägenheter att vara af med, om man också skulle kunna undvara sjelfva handelstraktaten.

Friherre Klinckowström gjorde en anmärkning, som jag måste erkänna vara berättigad, och det var, att såväl i den deklaration, som åtföljer traktaten, som vid artikeln vin i tulltaxan står åberopadt det åttonde protokollet, utan att på något ställe angifvas, hvad detta innehåller. Utskottet förbisåg icke detta, men efter tagen kännedom af berörda protokoll, hvaraf Utskottet fått del, befans det vara af så ringa vikt, att det ansågs med tystnad kunna förbigås. Jag har emellertid här en afskrift af den viktigaste punkten i öfversättning. Protokollet börjar med en hänvisning till ett likande förbehåll vid underhandlingarne år 1864 och fortsätter sålunda:

“Herr Sibbern anhåller att få antecknad, att sedan år 1865 har blifvit i Sverige införd utöfver tillverkningsavgiften, för närvarande uppgående till en krona per kann, en försäljnings- och konsumtionsskatt af 10 öre för liter alkohol af 50 procents styrka, vid försäljning af belopp understigande 40 liter. För denna skatt har ingen motsvarande surtaxe blifvit lagd å dylika kvantiteter införda från utlandet. men detta förhållande innebär ej ett uppgifvande eller underkännande af den i sjunde artikeln fastställda grundsats.”

Den franska kommissionen förklarade sig hafva intet att invända mot detta förbehålls tagande till protokollet, då, under förutsättning att avgiften drabbar lika inbemsch och utländsk vara, densamma åläggande vore fullt berättigadt genom hvad sjunde artikeln innehåller. Kammaren torde sålunda inse, att detta protokoll ej är af ringaste vikt.

Hvad sjöfartstraktaten angår, hafva flere talare behandlat den såsom vore den af noll och intet värde. Man har förklarat att vi få icke annat än hvad vi genom fransk lag redan hafva, och det kunde icke komma i fråga att detta ändrades. En talare bakom mig yttrade ungefär så: “vi stå på en säker och faktisk grund, när vi förklara att Frankrike icke kommer att lägga några ökade avgifter på sjöfarten.” Friherre Klinckowström påpekade dock sjelf i morse att franska kamrarna, oaktadt sjöfartstraktaterna då ännu voro i full kraft, år 1872 verkligen beslutat en lag, i uppenbar strid mot dessa traktater, hvarigenom nya avgifter skulle läggas på främmande fartyg, men att denna lag aldrig kunde träda i verket därför att den var stridande mot traktaterna, hvarföre den ock afskaffades. Men när man 1872, då traktaterna bestodo och i strid med dem antog en sådan lag, är det då icke sannolikt att man kommer tillbaks med lagen, när traktaterna

upphört att gälla och icke längre lägga hinder i vägen? För min del anser jag detta gifvet. Men, har man sagt, detta kan icke komma i fråga, emedan man nu hittat på det förträffliga premierings-systemet, hvilket vi äfven borde införa här i Sverige. Jag föreställer mig emellertid att detta system skall i längden blifva ganska kostbart för Frankrike, och att fransmännen skola blifva glada att få lägga denna skatt på främmande nationer i stället för att ur statskassan betala den till de franska fartygen.

Herr Wallberg hade en besynnerlig uträkning. Han erkände, att utförseln till Frankrike verkligen har stigit ganska betydligt, ja, kanske mer än till något annat land, men sade, att om vi räkna tillsammans in- och utförseln, blir resultatet något helt annat. Detta var att beträda frihandlarnes gebit, ty de pläga vid tal om varuutbytet anse som en fördel, att icke blott utförseln utan äfven införseln ökas, men att en medlem af Kammaren på den ståndpunkt, som Herr Wallberg intager, skall anse det vara en fördel, att införseln ökats långt utöfver utförseln, är förvånande. Jag för min del är särdeles belåten med att, då införseln från Frankrike år 1880 uppgick till $6\frac{1}{2}$ millioner, utförseln dit gick till $28\frac{1}{2}$ millioner eller nära $4\frac{1}{2}$ gånger så mycket. Det tycker jag är fördelaktigare, än om införseln ökats lika mycket. Han anförde Ryssland och Danmark i motsats mot Frankrike. Ja, Rysslands införsel till Sverige år 1879 var 18,070,000 kronor och vår utförsel till Ryssland endast 1,692,000 kronor; införseln var således nära 11 gånger större än utförseln, och Danmarks införsel hit var samma år nära $2\frac{1}{2}$ gånger så stor som vår utförsel till Danmark. Men icke är detta någon fördel, utan tvärt om. Det förhåller sig emellertid så med vår handel med Frankrike, att utförseln dit stigit från 9,405,000 år 1864 till 27,829,000 år 1879 och således ungefär tredubblats. Det finnes intet annat land, som i det hänseendet kan jemföras med Frankrike med undantag blott för Ryssland, som ej kan medtagas i räkningen, eftersom hela vår export till detta land år 1864 uppgick endast till 207,000 kronor. Härtill kommer, att, såsom bekant, en stor del af vår betydliga införsel till Belgien går till Frankrike. Om man medräknar denna, så har den hela sammanlagda utförseln till Frankrike och Belgien, som år 1864 var 11,695,000 kronor, år 1880 stigit till 40,957,000. Till de allra flesta andra länder står vår handelsbalans alldeles tvärtom; deras införsel hit är vida större än vår utförsel. Herr Wallberg yttrade äfven, att vi stå längre avancerade på frihandelsvägen än någon annan nation, med undantag af England. Det beror på hvad man kallar frihandel. Anser man det för frihandel, att man har födoämnen och råprodukter tullfria, så äro vi längre hunna på frihandelsvägen än Tyskland. Men om man deremot ser på tullarne på fabriksalster, så äro de i allmänhet mycket högre i Sverige än i Tyskland. Jag kan icke medgifva, att vi äro mera frihandlare än det nu såsom mycket protektionistiskt ansedda Tyskland.

Hvad beträffar Utskottets sifferberäkningar öfver ökning och minskning i tullinkomsterna, ifall traktaten antages, så har Utskottet

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

beledsagat dem med en reservation, som alldeles tydligt visar, att Utskottet ej anser dessa beräkningar ådagalägga det sannolika resultatet. Utskottet har räknat på samma sätt som det gjorts i statsrådsprotokollet, nemligen under förutsättning att om man sätter ned tullar, så minskas statsinkomsterna, men sätter man upp dem, så ökas dessa inkomster. Utskottet tillägger dock, att det alltid visat sig, att dylika beräkningar icke hålla streck, utan att alldeles motsatta förhållandet vanligen inträffar. Såsom af en annan talare redan anförts, beräknades ju år 1865 att förlusterna genom den då förelagda traktaten skulle blifva 2 å 3 millioner, men i stället har tulluppbörden högst betydligt ökats.

En talare på upplandsbänken behandlade våra underhandlare mycket hårdt och mycket orättvist, och han har icke varit ensam derom. Jag förmodar, att utrikesministern, som har låtit anteckna sig att få ordet, kommer att bättre besvara dessa anmärkningar, än jag kan, men att de voro orättvisa i hög grad, tror jag mig kunna bevisa. I början nämnde han något om siffrornas afrundning; vi skulle hafva begärt att få siffrorna afrundade till förmån för oss, emedan 1880 års Riksdag vidtog en sådan afrundning af siffrorna, hvilken man nu åter skänkt bort. Ja, den afrundningen gick uppåt och det tyckte fransmännen icke om, då den på somliga varor utgjorde ända till 6 procents förhöjning. När nu Frankrike icke ville begära någon tullnedsättning på dessa varor, men icke heller ville medgifva någon tullförhöjning, utan ville hafva samma tullsatser som i den gamla traktaten, så måste det blifva en afrundning nedåt igen.

Herr Casparsson förklarade, att om icke siffrorna blifvit lätt-handterliga, så vore det våra underhandlare, som blifvit det. Det måste jag på det högsta bestrida. Det vore mycket lätt att föra underhandlingar, om det berodde på den ena parten att föreskrifva villkoren. Vid föredragning inför Kongl. Maj:t föreslog finansministern, såsom här gång på gång blifvit upprepadt, hvilka fordringar våra underhandlare skulle få instruktion att påyrka, och man klandrar, att de icke lyckats utverka allt hvad vi begärt. Men de franska underhandlarne hade nog också sina instruktioner, och de hafva icke heller fått allt, hvad de påpekat. Det ligger i sakens natur, att man vid underhandlingar måste gifva med sig på ömse sidor. Att man icke gifvit med sig så lätt från vår sida synes tydligt, då underhandlingarne ju voro afbrutna ett par gånger, eller på väg att blifva det, därför att de franska underhandlarne förklarade sig på intet villkor kunna gå längre i nedsättningar, särskildt för hyfladt trä och jernvaror, hvilka nedsättningar dock slutligen beviljades. Jag kan icke annat än hålla våra underhandlare räkning för den ihärdighet och den skicklighet, som de ådagalagt, och jag förebrår dem alls icke, att vi icke kunnat få *allt* hvad vi önskat.

Det har starkt klandrats af två talare här bakom mig, att traktaten är stäld på ett års uppsägning, hvarigenom det skulle blifva omöjligt för Riksdagen att få den uppsagd, hvaremot, om uppsägningen varit på 8 månader, skulle detta kunnat ske. Jag

erkänner, att jag omöjligen kan fatta detta. Traktaten skall träda i kraft den 15 Maj, om den antages, och löper således till ända den 15 Maj 1892. Är det då någon svårighet för Riksdagen att nio år härefter besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t och begära, att traktaten uppsäges? Är det någon skilnad, om denna skrifvelse afgifves 8 eller 12 månader förut? Detta öfvergår mitt förstånd.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Man har åberopat Bastiat och andre för att lyxartiklar i främsta rummet skola tullbeläggas och icke nödvändighetsartiklar. Jag är af fullkomligt samma tanke, och jag är ledsen att vi nödgats sätta ned tullen på några lyxartiklar, men icke kan man undra på att Frankrike, som hufvudsakligen exporterar lyxartiklar, begär nedsättning i tullen på sådana, ty icke kan det vara intresseradt af att vi sätta ned tullen på sådana varor, som det icke exporterar. Det är alldeles gifvet.

Jag kan icke underlåta att upptaga till bemötande ett ytt-
rande af Grefve Strömfelt, att traktaten icke är ändamålet, utan endast medlet att binda svenska folket. Hafva vi icke tvärtom sett, att regeringen ständigt i instruktionerna för underhandlarne ålagt dem att binda oss så litet som möjligt, och har det icke lyckats dem så, att tariffen till denna traktat upptager 107 artiklar mindre än den förra. Hade det varit meningen att binda oss, så hade man väl velat göra det för så många artiklar som möjligt. "Vi vilja inga traktattariffer", förklarade samme talare, "det är skilnaden mellan oss och eder." Jag frågar, hvem vill hafva traktattariffer? Har icke Utskottet tydligt uttalat sig mot traktattariffer såsom olämpliga? Men om den andra kontrahenten icke kan förmås att afsluta någon traktat på andra vilkor, och denne är en så mäktig stat som Frankrike, som utgör en af de förnämsta afsättningsorterna för våra varor, då kunna vi icke göra annat än att antaga den som oss erbjudes. Grefve Strömfelt påstod, att England, Tyskland och jag tror äfven Holland lyckats afsluta traktater med Frankrike endast på grundvalen af behandling såsom den mest gynnade nation. Om jag hade det ringaste hopp, att vi skulle kunna få en sådan traktat med Frankrike, skulle äfven jag yrka på förkastandet af denna traktat. Men Tyskland har, som vi veta, fått denna förmån såsom ett af prisen för sitt segrerika krig. England har endast vunnit den tills vidare; icke genom någon traktat utan blott till följd af en förklaring af den franska regeringen, hvilken förklaring kan återtagas hvilken dag som helst. Holland har endast fått sin förra traktat förlängd till den 15 Maj och underhandlar alltjemt om en tariftraktat. Jag är öfvertygad att det icke skulle lyckas oss att slippa gifva Frankrike några lättnader i Sverige men få sätta upp våra tullar så högt vi önskade, och likafullt få draga alla fördelar i Frankrike af de tariftraktater, som Frankrike afslutar med andra makter; att vi skulle få åtnjuta, utan att köpa dem, de fördelar, som de andra få åtnjuta blott mot gjorda eftergifter; detta är åtminstone icke troligt.

Jag har redan uppehållit herrarne allt för länge, men ber

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

dock att få sammanfatta, hvad jag anser vara fördelarne af traktaten. De äro, att de artiklar, för hvilka vi måst göra medgifvanden åt Frankrike, äro dels af ringa dels af ingen betydelse för vår inhemska industri. Den tullnedsättning, som syns mig vara betänkligast och hvaröfver äfven Utskottet uttalat farhågor, rör linneväfnader, men jag får uppriktigt bekänna, att då jag i Utskottet biträdde detta yttrande, hade jag ingen riktig kännedom om, huru många trådar gå på en centimeter af olika slag linnevaror. Sedermera har kommit till min kännedom, hvad äfven den siste talaren upplyste, att nedsättningen gäller hufvudsakligast sådana fina linneväfnader, som icke tillverkas inom landet, och således förfaller enligt min tanke till stor del den betänklighet, som Utskottet framställt.

Det vi skulle vinna, är vidare, att Frankrike nedsätter tullarne på tackjern från 2 francs till 1,50, på stångjern från 6 till 5 francs, på åtskilliga slag af jernplåt med $\frac{1}{2}$ till 1 francs, på hyflade bräder från 1 franc till 50 centimer och för andra träarbeten från 7 till 5 francs. Man tyckes anse att vi bort lätt kunna få större fördelar, t. ex. för vårt jern, men att våra underhandlare haft en mycket hård strid för att vinna så mycket, derom torde man kunna öfvertyga sig genom följande officiella siffror rörande Frankrikes egen tillverkning af träkolsjern. I Frankrike tillverkades i runda tal år 1873 135,000 tons dylikt jern och 1874 144,500; sedan har tillverkningen gått ned, så att den 1879 endast var en tredjedel så stor eller 47,000 tons, och 1880 66,800 tons. Nu kan man väl tänka sig hvad alla dessa tillverkare af träkolsjern i Frankrike skola hafva bemödat sig för att förekomma tullnedsättningen. Det har varit en stark agitation, och denna var så mycket farligare, som franska republikens president har sitt hemvist just i den förnämsta trakten för denna träkolsindustri, så att han varit lätt tillgänglig för intryck derifrån.

Man har betraktat de hyflade trävarorna såsom af ringa betydelse, men de äro alster af en industri, som växer mycket hastigt och utan tvifvel har en stor framtid framför sig. Rapporter hafva väl ännu icke inkommit från alla konsulerna i Frankrike, särskildt icke från den viktigaste platsen eller Havre, men jag har här en rapport från konsulin i Marseille, dit endast en last hyflade trävaror infördes år 1880, men i berättelsen för år 1881 skrifver han, att "hyflade bräder (planchettes) vinna allt mer och mer insteg här och i trakten häromkring. Sålunda har Port Vendres i år importerat fem laster, Cette tre och Marseille en last sådan vara". Sedan tillägger han, att "enligt traktaten kommer denna vara att beläggas med tull af 50 centimer per 100 kilogram, men allmänna meningen är dock, att importen icke kommer att lida deraf, då de inhemska tillverkningarna, åtminstone här i trakten, lemna mycket öfrigt att önska".

Jemte för nyss uppräknade artiklar skulle vi få tullen nedsatt från 11 till 8 francs för papper och papp, från 6 till 5 francs för jordbruksmaskiner, för saltadt smör från 15 till 2 francs, å ost med 50 procent, å handskar, jernbandade träfat m. m. under det

att fullständig tullfrihet medgifves för färskt smör, eljest underkastadt tull af 13 francs o. s. v.

Jag kan icke finna annat än att det vore för oss fördelaktigt att antaga traktaten och förordar således bifall till densamma.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Rop hördes nu på proposition.

Herr Jöns Pehrsson: Jag kan icke förtänka, att det ropas på proposition, ty här kan icke sägas något nytt i saken. Vid denna timme på natten och då man vill afgöra saken, skall jag därför icke upptaga tiden på sätt den förste talaren i dag gjorde. Men det kan icke hjälpas, att man säger några ord i denna sak, ty den lär väl vara en vigtig sak efter hvad man här har sagt. Å ömse sidor har man gått till så stora öfverdrifter som möjligt. Herr Bennich, tror jag, tillskref den gamla, nu gällande traktaten alltför stor del i vår industris utveckling. Han åberopade, huru våra näringar sedan den tiden uppblomstrat och huru ställningen nu skulle vara så utmärkt god. Men jag vågar göra en erinring dervid. Med huru många hundratals millioner har icke Sverige skuldsatt sig sedan den tiden! Huru många hundratals millioner har icke Sverige importerat genom sina skogars afverkning! Skulle de icke inverka något, de stora skulder vi hafva till våra bankinrättningar, såväl enskilda som andra? Vi säga att vi äro rika, därför att bankerna hafva mycket penningar. Ja väl, men folket har skulder, ty penningarne ligga icke hos bankerna, utan äro utlånade. Våra fattigvårds- och kommunalutskylder ökas ständigt, så att om vi gjorde en räkning öfver debet och kredit, så skulle vi kanske icke stå på bättre fot nu än innan den mycket prisade handelstraktaten genomfördes. Huruvida den nu ifrågavarande traktaten skall medföra några större fördelar kommer framtiden att utvisa. Jag tror det just icke.

Den föregående talaren, som säkerligen känner förhållandena, sade, att Frankrike icke har något annat än lyxartiklar att exportera hit, och därför tycker jag att det är största skäl att afslå denna traktat. Jag slutar icke med mindre än att påstå, att de, som så varmt förorda denna traktat, måste hafva afseende på att få införa franska viner så billigt som möjligt, men jag tror, att den stora svenska allmänheten icke har råd att begagna dessa viner, ehuru flertalet af dem, som äro i samma ställning som vi, icke kunna spisa middag utan att hafva ett glas vin att skölja ned den med. Tro herrarne, att den egentlige kroppsarbetaren kan få tillfälle att begagna vin? Händer det någon enda gång, så är det ett undantagsfall.

En talare på stockholmsbanken, Friherre af Ugglas, gjorde en mycket kraftig protest mot afslag å traktaten, därför att sjöfarten skulle vara i fara. Ja, det erkännes villigt, att sjöfart är en mycket gagnelig och ganska lönande industri för vårt land. Men det är ingen fara för denna, ty jag åtminstone tror, att Frankrike kan absolut icke stänga sina hamnar för svenska fartyg eller med andra ord, Frankrike har behof af att anlita våra produkter

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

lika mycket som vi hafva eller få behof af deras. Man må säga hvad man vill, men skola vi icke få andra fördelar än hvad här uppgifvits, så är det icke mycket att binda sig för. Då man har hjerta att vilja importera det franska vinet mot en så ringa tull, som den här föreslagna, men man derjemte har hjerta att taga 35 % på socker, som är så nödvändigt för våra arbetare, frågar jag: kan den, som är fostrad och uppfödd i den låga kojan, den, som varit arbetare och kanske är det ännu, gå med på att godkänna ett sådant förslag som detta, der man ser tendensen hvartåt man syftar? Jag vågar svara nej och skall icke blifva mångordig i denna sak.

Den siste talaren rigtade antagligen en förebräelse mot mig för hvad jag yttrade för några riksdagar sedan i afseende på den tilltagande utvandringen, då fråga var om att antaga en ny beväringslag. Ja den satsen, som jag då uttalade här, är tyvärr en sanning, och den är så utspridd, att jag befarar, att utvandringen blifver ännu värre, i fall de nu arbetande komitéerna och Riksdagen skulle antaga ett härordningsförslag, som blifver mycket betungande för oss. Han nämnde om utvandringen från andra länder och påstod, att egentliga orsaken till utvandringen från Tyskland och från England och från andra länder i gamla världen vore helt andra förhållanden. Men jag ber er ändå, mine Herrar, tänka litet på: om vi så skulle lagstifta, att vi derigenom ökade vår utvandring; om vi så skulle här lagstifta, att vi skulle intaga alla våra behof utifrån för ringa eller ingen tull, hvad blefve då följden? Jo, att den svenske arbetaren måste söka sin utkomst i andra verdensdelar. Och vi hafva länge varit på väg att så lagstifta, och jag tror också, att, om den nu föreslagna traktaten antages, det utan tvifvel också blifver ett steg, som går i denna samma rigtningen.

Om jag nu också, såsom antagligt är, blifver här besegrad, har jag dock här fått till protokollet uttala min tanke, och den kan och skall jag stå för.

Jag vill endast tillägga, att, enligt min tanke, regeringen icke har kunnat göra annat än hvad den gjort, då den förberedt traktaten. Att underhandlarne för Sveriges räkning icke hafva kunnat komma till bättre resultat, är temligen klart, då man af tidningarne sett, att sjelfva England icke kunnat komma till rätta med Frankrike i detta afseende. Något klander från min sida vill jag derför icke fälla vare sig mot underhandlarne, som varit Sveriges ombud, eller mot regeringen, som framlagt traktaten för Riksdagen. Men om traktaten godkännes af Riksdagen, vill jag klandra Riksdagen, som antager den, icke regeringen, ty den har icke kunnat göra annat än hvad den gjort; hade den icke gjort det, då hade klandret rigtats mot regeringen.

Jag för min del, mine Herrar, har icke så litet antal arbetare, och jag vet, att den svenske arbetaren kan lefva af bröd och en liten bit sill, om det gäller. Jag aflönar mina arbetare på sådant sätt, att, under den tid jag haft arbetare, ingen enda gjort strejk för mig eller gått ifrån mig. Men jag har sett, att de med sin

aflöning hafva haft knappt att kunna uppehålla sig, och min förtjenst har ändock blifvit ganska ringa.

Jag talar här af hjertats öfvertygelse och har icke hänsyn hvarken till opposition eller något annat, men då jag tror, att landets väl fordrar, att vi icke godkänna denna traktat, anhåller jag om proposition på afslag.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena, Friherre Hochschild: Vid denna sena timme inser jag allt för väl, huru svårt det är att göra anspråk på herrarnes uppmärksamhet och tålmod. Likväl är jag skyldig mig sjelf, jag är skyldig några frånvarande att yttra några ord. Under förmiddagens plenum har en talare, som jag icke var i tillfälle att höra, Friherre Klinckowström, enligt hvad för mig uppgifvits, uttalat ett klander öfver hvad han kallade ett af de svenske underhandlarne i Paris begånget fel, ett fel, för hvilket jag i främsta rummet ansvarar, då jag inför Kongl. Maj:ts föredragit traktaten. Friherre Klinckowström har sagt, att våra fullmäktige försummat att för transito genom Belgien af hyflade trävaror tillförsäkra oss frihet från surtaxe d'entrepôt och skaffat oss en sådan frihet endast för "bois communs", d. v. s. sågadt timmer. Jag får upplysa honom om, att någon surtaxe för hyflade trävaror icke existerar och således omöjligt kunnat borttagas.

Afven Herr Casparsson har uttalat åtskilligt klander med anledning af traktatförhandlingarne. Han inledde sitt föredrag med att berätta en liten historia, som jag icke riktigt förstod, då han omtalade den, och som för mig blef ändå obegripligare, sedan jag hört den närmare skärskådas af en annan talare. Jag skall också tillåta mig att omtala en liten historia, som jag kom att tänka på, då jag hörde Herr Casparsson: Man berättar, att den berömda Cham en gång fick besök af en af sina vänner, som för honom omtalade, att han hade en son med ovanliga anlag för ritning och särskildt att rita karrikatyrer, och därför bad honom meddela sonen undervisning. Då frågade Cham: "har gossen ett välvilligt sinnelag, ser han allting i rosenrödt, är han framför allt godmodig?" Derpå svarade fadern: "han är allt litet obeskedlig ibland!" "Då är det bättre, att han aldrig ritar karrikatyr", återtog Cham. Jag kom att tänka på denna historia, då jag hörde den eljest qvicke och underhållande talaren yttra sig med skärpa och, jag vill tillägga, orättvisa, om frånvarande, af all välvilja förtjente *svensk-norske* embetsmän — icke, såsom han sade, *norsk-svenske*. Der låg nemligen häruti så att säga en antydan, som synes mig icke vara på sin plats, och som jag hoppas måtte försvinna vid protokolljusteringen. Kongl. Maj:ts sändebud i främmande land kallas nemligen icke norsk-svenska, utan *svensk-norska* sändebud. Under sista benämningen uppträda de förenade rikenas representanter i utlandet, under denna åtnjuta de välförtjent aktning. Uttrycket *norsk-svensk*, använt i *svenska* Riksdagen, i *svenska* Första Kammaren, kan tolkas endast såsom en anklagelse mot våra ombud att hafva tillbakasatt svenska intressen. Den ärade talaren

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

klandrade det sätt, hvarpå våra underhandlingar hade förts. Han gick igenom såväl Kongl. Maj:ts proposition som Bevillnings-Utskottets betänkande, åtminstone antager jag, att han trodde sig göra detta, och likväl sade han sig hafva funnit, att vi hade begärt *mycket* och fått *litet*, medan fransmännen fått allt, hvad de begärt. Om han med uppmärksamhet hade tagit del af de handlingar, som voro i hans egen hand, skulle han likväl funnit, att de franske underhandlarne icke fått allt hvad de begärde. På sid. 10 i bilagan till Kongl. Maj:ts proposition kan han finna ett från tullkomitén till chefen för Finansdepartementet afgifvet betänkande, hvori omförmåles hvad Frankrike begärt. Deraf framgår bland annat, att Frankrike till en början begärde nedsättning i tullen på vin till 10 centimer. Nu har dock denna tull blifvit 23 centimer. Jag tycker för min del, att det är ett ganska vackert resultat för våra underhandlare. På samma sätt begärdes från fransk sida för tapeter en betydlig tullnedsättning, som icke erhöles, likaså på siden. Jag vill icke trötta Kammaren med att här genomgå alla underhandlingens detaljer.

Att statsrådsprotokollet omtalar den instruktion, som gafs de svenske underhandlarne, är lätt förklarligt. Kongl. Maj:ts regering ansåg nemligen, att våra fullmäktige borde begära så mycket, som vi tänkte oss möjligt att kunna få. Att vi icke fingo allt, hvad vi begärde, beklagar ingen högre än jag, men det var icke möjligt att få mera. Jag förmodar, att äfven i Frankrike finnas de, som för franska ministern för utrikes ärendena beklaga, att underhandlingen icke gått bättre. Vi gjorde så godt vi kunde; resultatet är, tror jag, i det hela för oss ganska tillfredsställande.

Grefve Strömfelt inledde sitt anförande med att tala om några förhållanden, hvilka borde hafva manat oss till efterföljd. Han sade, att Hollands andra kammare afslagit traktaten med Frankrike. Ja! det har den gjort, men han förebär, att detta skett för att bevara holländska folkets rätt att sig sjelf beskatta. Dermed förhåller sig emellertid så, att sedan Hollands andra kammare afslagit traktaten, skyndade regeringen att inleda nya underhandlingar, och detta med den påföljd, att dessa efter ett par dagar återupptogos i Paris. Holland hoppas nu, jag vill icke säga att få en *bättre* traktat än den, kammaren nyligen förkastat, ty det lärer väl knappt kunna lyckas, men att åtminstone icke blifva lidande till följd af ett något förhastadt beslut.

Angående England nämnde Grefve Strömfelt, att en traktat skulle hafva blifvit ingången mellan England och Frankrike med ömsesidigt inrymmande af behandling såsom den mest gynnade nation. Någon sådan traktat har emellertid icke kommit till stånd. Flera försök i den rigtningen hafva visserligen blifvit gjorda, men alla hafva misslyckats. Slutligen vände sig engelska regeringen till den franska och sade: efter som det är omöjligt att blifva ense om en tarif, så föreslå vi en traktat med vilkor om ömsesidig behandling som den mest gynnade nation. Derpå svarade franska regeringen: nej! det kunna vi icke gifva eder, ty om vi medgäfve eder behandling såsom den mest gynnade nation under tio år, så

vore vi bundna, sålunda att ni under tio år fick åtnjuta samma fördelar, som vi medgifvit Belgien, Holland, Sverige m. fl. länder, medan ni under samma tid skulle vara oförhindrade att höja edra tullsatser, blott förhöjningarne utsträcktes till *alla* länder, så att klausulen om behandling såsom den mest gynnade nation bliefve iakttagen; detta är icke likställighet, och vi kunna därför icke gå in derpå. Då föreslog England, att en sådan traktat skulle ingås med endast ett års uppsägning. Detta lyckades icke heller. Derpå föreslogs en traktat med sex månaders uppsägning. Icke heller detta antogs. Ingen traktat blef utaf. Ögonblicket nalkades, då "tarif général" och en differentialbehandling skulle tillämpas i afseende på England. För Frankrike sjelf hade detta blifvit ganska betänkligt. Det handlade icke blott om stora nationella utan äfven om stora politiska frågor, om en gammal allians och om båda makternas gemensamma uppträdande i åtskilliga viktiga internationella frågor. Då beslöt franska regeringen att begagna sig af en annan utväg och lyckades finna en sådan. För sina kamrar framlade hon ett lagförslag, gående derpå ut att åt England medgifva den mest gynnade nations behandling *utan någon traktat*. I sitt yttrande till franska kamrarne säger franske ministern för åkerbruk och handel Herr Tirard: "Vi kunna medgifva England detta, emedan England är den mest liberala nation i afseende å sina tariffer, men då ingen absolut säkerhet finnes, så kunna vi icke medgifva det för en viss tid utan besluta det såsom motsvarighet mot hvad England bjuder oss, med andra ord: vi vilja hafva frihet att i hvilket ögonblick som helst låta denna förman af den mest gynnade nations behandling, som vi gifvit åt England, upphöra."

Så förhåller det sig med den så kallade traktaten mellan England och Frankrike med inrymmande af ömsesidig behandling såsom den mest gynnade nation.

Men dermed var sjöfarten icke tillgodosedd. Derför skyndade sig England att sista dagen i Februari med Frankrike ingå en konvention, hvarigenom båda makterna tillförsäkrade hvarandra under tio år den mest gynnade nations behandling *i afseende på sjöfart, varumärken* och båda ländernas *undersåtars inbördes ställning*.

Detta må äfven vara ett argument, som kan visa, att man åtminstone i England icke hyser tvifvel om nödvändigheten af en sjöfartstraktat. Jag har i dag hört åtskilliga ord om obehöfligheten af en sådan, men å andra sidan har jag funnit, att hvarenda sjöfarande nation i Europa har skaffat sig en dylik. I den reservation, som är bifogad Utskottets betänkande, säges visserligen, att Ryssland och Danmark icke hafva några sådana konventioner med Frankrike, att det går lika bra ändå, och att derfore en traktat icke skulle behöfvas. Sedermera har dock blifvit upplyst, att Ryssland har en konvention med Frankrike af år 1874, som ännu icke blifvit uppsagd. Det finnes ingen tarif bilagd denna konvention, utan det är en sjöfartskonvention, och denna är icke uppsagd. Återstår således Danmark. Jag får emellertid upplysa, att äfven Danmark har en sjöfartskonvention med Frankrike, ingången

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

1842. Den är undertecknad af danske ministern Koss och franske utrikesministern Guizot, den gäller ännu i denna stund och tillämpades i Håvre senast i går. Ett meddelande från Kongl. Maj:ts generalkonsul i Håvre omtalar detta, och då jag icke anser hans meddelanden såsom "skepparhistorier" — jag erkänner, att jag med stor ledsnad hörde en hedrad och hedervärd Kongl. Maj:ts embetsman här anklagas för osannfärdighet — så tvekar jag icke att på mitt ansvar meddela Kammaren denna upplysning.

Jag skall icke längre upptaga eder tid, jag har kanske redan upptagit den för länge. Att jag med värme beder eder att med edra röster bidraga till framgången af det föreliggande förslaget, faller ju af sig sjelf. Jag anser, att vi derigenom endast uppfylla en fosterländsk pligt på samma gång vi göra en tjänst åt broderlandet.

Ropen på proposition upprepades.

Herr Peterson, Gustaf: Jag vill akta på de rop om proposition, som hörts, och skall icke besvara Kammaren länge, men jag föreställer mig, att, då jag utan att besvara Kammaren med något yttrande under två års tid tåligt åhört både långa och korta föredrag, som här hållits, det må tillåtas mig att äfven yttra några ord i en fråga af den viktiga beskaffenhet som den förevarande. Jag skall dervid fatta mig så kort som möjligt, hvartill äfven min svaga helsa nödgar mig.

Den förste talare, som hade ordet i denna fråga på förmiddagen, blef så grundligt besvarad af vice ordföranden i Bevillnings-Utskottet, att det derföre icke är nödigt, kanske icke en lämpligt, å min sida att nu försöka bemöta honom, men mot hans, likasom mot en talares på uplandsbänken, hänsynslösa utfaranden mot regeringen vill jag till protokollet nedlägga min protest genom att uttala min erkänsla och tacksamhet för hvad regeringen i denna fråga gjort. Den förste talaren, som jag antydde, insinuerade, att någonting skulle ligga bakom hela traktaten, och detta skulle vara frihandlarnes planer att fastbinda tullagstiftningen för en längre tid. Ja, mine Herrar, jag räknar mig till frihandlarnes led, men jag bekänner, att jag har varit utan inflytande på traktatens åstadkommande och planen med den, ehuru väl jag skulle räkna det till en ära för mig, om jag kunde binda tullagstiftningen, emedan ett sådant begär, som vi under senare tider sett från skyddstullvännernas sida, att upphörligt vilja förändra tullagstiftningen, om det lyckades dem, efter mitt förmenande skulle medföra de allra menligaste följder för våra näringar och för hela vårt land.

Den ärade reservanten i Utskottet, hvilken i förmiddags hade ordet, har sökt framhålla, huru ofördelaktig denna traktats bestämmelser skulle vara för vårt näringslif och synnerligast för vår jernhandtering. Han anförde såsom ett exempel derpå, bland annat, att valsad eller smidd plåt af mera än en millimeters tjocklek, klippt i brickform, enligt Frankrikes allmänna tarif är belagd med 8 francs tull, men enligt traktaten med 7 francs 50 centimer, hvil-

ken så kallade nedsättning skulle medföra en ganska betydlig förlust för oss i jemförelse med förra traktatbestämmelse, då detta är en förhöjning emot förut, något som är ganska betänkligt för just denna platsort.

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

Men nu ber jag deremot få erinra, att förra traktatens tullbestämmelse är 8 francs 25 centimer, och att således den nu föreliggande traktatens tullsats medför en *nedsättning* af 75 centimer per 100 kilogram, motsvarande 15 öre per centner (se Bil. N:o 4 vid utskottsbetänkandet). Detta nämner jag såsom ett bevis på, huru föga noggranna skyddstullsiffrarne äro, när de drifva sina påståenden.

Den ärade talaren på hallandsbanken har i sitt skriftliga anförande på förmiddagen, bland annat, inlätit sig på att bedöma de ringa förmåner, vår handelssjöfart skulle erhålla genom den nu ifrågakvarande traktaten. Jag ber honom om ursäkt, då jag frågar: hur vet *han* det?

Men han har på samma gång förklarat, att, om traktatens förkastande medförde någon olägenhet för sjöfarten, denna olägenhet lätt vore hjälpt genom att votera statsmedel till ersättning åt skeppsrederierna. Ja, det är en tanke, som möjligen gör svaret å min till den ärade talaren ställda fråga klart.

Under mera än 40 år har jag egnat samtidig verksamhet åt handel, skeppsrederi och industriella företag jemte jordbruk. Jag har således haft en temligen rundlig tid och många tillfällen att iakttaga, huru de skiftande tullagstiftningar, som under den tiden varit gällande, verkat i fråga om näringarne i vårt land. Hvad säger mig då denna erfarenhet? Jo, för att fatta mig helt kort, får jag säga, att jag gjort den erfarenheten: frihandelssystemet har varit en välsignelse för vårt lands industri och för våra näringar i allmänhet; förbudssystemet och de höga tullarne deremot hafva enligt min öfvertygelse varit raka motsatsen. Detta är en hård dom öfver detta sistnämnda system, men den är sann efter min uppfattning.

Jag minnes ännu från min ungdom, huru bleckslagaren med tår i ögat bad min principal den ena gången efter den andra, att han skulle skaffa honom förtent engelsk bleckplåt såsom den enda dugliga till de arbeten, han i sitt yrke skulle utföra. Men bleckplåt var *förbjuden* till införsel. Jag minnes, huru snickare och metallarbetare på samma sätt bådo om förskaffande af hyfvel- och huggjern, filar och många andra slags utländska verktyg, emedan det var omöjligt att då få dugliga verktyg tillverkade här i landet. Beggedera slagen skaffades, men huru och på hvad sätt, när det ena var förbjudet till införsel och det andra belagdt med orimligt hög tull, det behöfver jag nog icke nämna. Minnet af detta har för mig aldrig förgått. Men från den plats, jag nu har äran intaga, fullt medveten om de pligter, den ålägger mig, kan och skall det aldrig falla mig in att deltaga i ett beslut, hvarigenom man sätter hvad man i allmänhet kallar hederliga menniskor i frestelse och nära nog nödvändighet att begå lagbrott. Alltså kommer jag vid de tillfällen, som ytterligare kunna yppas, att med samma tillgifvenhet som hittills rösta för stadga i liberal tullagstiftning och

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike. följaktligen kommer jag äfven att rösta för denna traktat, som verkar till ett sådant mål.

(Forts.)

Att vi skulle afstå från all handelstraktat med det rika och blomstrande Frankrike har jag icke hört någon ens den argaste motståndare till traktaten vilja insinuera, men man har i stället gjort den anmärkningen mot den, att vi, genom denna traktats antagande, skulle binda oss så, att vi icke finge ändra våra tullsatser. Jag kan icke förstå annat än att, när man ingår en öfverenskommelse, man derigenom binder icke blott sig sjelf, utan äfven den andre parten, och jag kan icke tänka mig möjligheten af, att det skulle vara allenast den ene som bindes, under det att den andre skulle blifva alldeles oförhindrad att göra hvad som helst han behagade.

Svenska folkets mångbesjunga sjelfbeskattningsrätt vill äfven jag, så långt i min förmåga står, med min svaga stämma söka försvara, men jag vill på samma gång förklara, att jag icke kan förbise, att svenska folket äfven har något annat att iakttaga och bevara, och bland detta andra synes det mig vara den ganska vigtiga omsorgen att bereda möjligaste största och lättaste afsättning för vårt lands alster och hvad våra fabriker kunna frambringa, så att vår ekonomiska och financiella ställning vidmakthålles och förbättras, hvarförutan sjelfbeskattningsrätten torde ega föga värde.

En af våra näringar har visserligen under den långa öfverläggningen i denna fråga blifvit mycket omtalad, men den har dock vidrörts med alltför lätt hand i anseende till den stora betydelse, denna näring har; jag menar handelssjöfarten. Man har erkänt, att sjöfartsfrågan förtjenar beaktande såsom ett viktigt skäl för traktatens antagande. Ja väl, mine Herrar, det finnes ingen näring i Sverige, som är mera naturlig än handelssjöfarten, och det är mer än sorgligt, att denna naturliga näring, som är af så ofantligt värde för vårt land och vårt folk, skall vara så styfmoderligt behandlad från statsmakternas sida, som den både varit och är. Denna näring är naturlig för vårt land, därför att vi hafva materialier att åstadkomma hvad som för densammas utöfvande erfordras, naturlig därför, att vi hafva en befolkning utefter våra mycket vidsträckta kuster, hvilken egnat sig åt sjöfart och är lämplig därför lika mycket som någon annan nation i verlden, men det oakadt står vårt land långt ner på listan i förhållande till andra nationer vid fråga om vår handelsflottas omfång till antal och tontal. Bland annat rörande denna mycket vigtiga sak — jag ber herrarne förlåta, om jag nu, nära midnattstimmens, några ögonblick upptager tiden med att tala om den — påminner jag mig hvad en talare på stockholmsbänken yttrade för flera år sedan, då han, i fråga om den på utrikes sjöfarten hvilande afgiften under benämning Kongl. lastperningar, yttrade, att afgifter på handelsfartyg vore en beskattning på redskap. Så är ock förhållandet, och jag tror icke, att någon annan näring i Sverige finnes, der redskapen är beskattad. Våra fartyg dragas ännu i denna stund med denna så kallade Kongl. lastafgift, uppgående per år till, som jag tror, 400,000 kronor. Det är en beskattning på redskap, som kan kallas respektabel, och som väl vore värd att vid

tillfälle aflyfta — men derom kan ju *nu* icke blifva tal. Här är för närvarande tal om allenast att söka åtminstone åt denna näring bevara den utväg till utveckling, som den kan få genom en intim förbindelse med det stora, mäktiga Frankrike.

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

Jag säger min upprigtiga mening, då jag uttalar, att regeringen har i detta afseende ådagalagt en prisvärd omtanke genom att förbereda den nu föreliggande traktaten.

Här kunde visserligen vara ännu mycket mera att säga, men, efter hvad jag nu yttrat, torde det vara nog, att jag förklarar, att jag skulle högeligen beklaga, om traktaten icke nu blefve af Riksdagen godkänd. Jag vågar knappast föreställa mig eller tänka på de sorgliga följder, som deraf ovilkorligen skulle uppstå för vårt näringslif och våra hufvudsakliga exportartiklar såväl som för vår förut hårdt tryckta sjöfartsnäring.

Jag gör mig alltså förhoppning om en lycklig utgång, det vill säga traktatens godkännande, och förenar mig med dem, som yrka bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Talrika rop på proposition hördes å nyo.

Herr Hammarhjelm: Jag vet väl, att det är en föga tacksam uppgift att vid denna sena timme stiga upp och yttra sig i denna fråga, men här har af en ärad talare på hallandsbanken yttrats några ord angående de norska hyfferierna, som jag är i tillfälle att kunna vederlägga. Han yttrade, att kostnaden för hyffing af en Petersburgerstandard trä beräknas icke understiga 20 francs, och då nu en Petersburgerstandard väger minst 2,700 kilogram och den föreslagna franska tullen på trä är $\frac{1}{2}$ franc per hundra kilogram, hvilket gör 13 francs 50 centimer, återstå således såsom behållning endast 6 francs 50 centimer per standard. Nu är emellertid förhållandet, att i Norge räknar man i allmänhet i hyffingsvinst 25 francs eller minst 20 francs, ty det varierar mellan 20 och 25 francs. Af denna summa kan man säga att kostnaden för arbetet uppgår till 7 à 10 francs, säg t. ex. 10 francs. Dertill kommer emellertid en omständighet, som man särskildt måste taga i betraktande, och det är, att vid en såg kan tillverkningen falla exempelvis så, att omkring 20 procent betraktas såsom "mixed", d. v. s. första klass, omkring 45 procent såsom "third" eller andra klass, och resten såsom "fourth" eller tredje klass. Genom hyffing uppbringas jag varans kvalitet. Jag kan nemligen genom hyffing borttaga bläyta, sprickor, bakkanter o. d., så att det i stället för att vara omkring 20 procent "mixed" och 45 procent "third" blir omkring 50 procent "mixed" eller första klass och nära nog lika mycket af "third" eller andra klassen och blott några få procent "fourth" eller tredje klass. Utom den vinst, som ligger i sjelfva tillverkningen, uppstår det således en vinst i förädlingen af sjelfva varan. Nu är det visserligen sant, att för närvarande är det egentligen Norge, som skulle skörda vinsten af en nedsättning af tullen i Frankrike på hyflade bräder, men om tullen i "tarif général" skulle komma att blifva den gällande, så

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

är det mycket sannolikt, att det nordiska hyflade virket icke skulle kunna konkurrera med de franska hyflerierna. Följden blefve då naturligen den, att en stor del norska battens måste säljas ohyflade och komme att trycka ned priset på vårt eget ohyflade virke. Vi komme alltså att till vår egen skada få en stor del af den norska tillverkningen kastad in på vår marknad, och det är i det afseendet fråga om ganska betydliga summor, summor, som herrar protektionister sannerligen icke kunna beräkna. Orsaken hvarför vi nu kunna hålla ut i en konkurrens med fransmännen i afseende på hyfladt virke är den, att fransmännen importera ohyflade plank och bräder för att sedermera förädla dem genom hyfling. Vi deremot, som hyfla här, kunna beräkna en vinst af 15 procent i frakt. Om nu frakten är 50 francs per Petersburgstandard, så blir det således 7 francs 50 centimer till vår fördel på hvarje sådan standard. Detta är en sak, som spelar en så stor roll, att den betydligt influerar på afsättningen af vårt virke.

En aktad talare från rikets mest protektionistiska stad har yttrat, att det går endast obetydligt hyfladt virke på Håvre. Ja, det är sant, men det kommer sig deraf, att alla de franska hyflerierna finnas mellan Dunkerque och Håvre. Det är till och med i Dunkerque, som den store franske handlanden Trysram bor, som är medlem af deputeradekammaren och som har gjort ganska mycket för att få tariffen höjd. Den norska exporten af hyfladt virke går på åtskilliga hamnar i Frankrike söder om Håvre, såsom Bordeaux, Rochefort, Lorient m. fl., hvarjemte vi icke få förgäta, att en betydlig del går på Belgien. Det skulle nemligen icke löna sig för en köpare af trävaror t. ex. i Nancy eller Lüneville att låta varan taga den långa omvägen öfver någon af de nämnda franska städerna, utan han importerar den i stället öfver Belgien och finner sig väl deraf.

På grund af hvad jag nu anfört, torde herrarne inse, att jag kommer att rösta *för* den franska traktaten.

Herr Burenstam: Jag vill endast yttra några få ord. Jag ber nemligen få tillkännagifva att till följd af de stora fördelar, som den föreliggande traktaten antagligen kommer att medföra för vår handel, vår sjöfart och vår stora industri, jag såsom industriidkare vördsamt yrkar på densammas antagande.

Herr Wallenberg: Under loppet af denna diskussion hafva blifvit fälda åtskilliga yttranden, som jag tagit mig friheten att anteckna: "tjeskande skyndsamhet med traktatens afslutande"; "det ligger något bakom traktatförslaget"; "binda landet vid tio-årigt slafveri"; "icke befordra handel och industri". Herr Talmanen behagade finna, att allt detta vederlägger sig sjelf. Vidare var det någon som sade, att "man borde hafva högre tull för att skaffa oss inkomster och främja vår inhemska industri". Mot den åsigten sätter jag den, att det förnämsta vilkoret för att främja vår industri är att åstadkomma *stadga* i tullsatser; och om vi skulle antaga, att Riksdagen skulle bestämma högre tullsatser vid

en riksdag, utan att lemna någon stadgad säkerhet åt den näring eller industri, frågan gälde, torde väl ingen vara så oklok att bygga upp dyrbara etablissementer för en sådan näring eller industri, då han kunde befara, att inom kort ett *nytt* beslut plötsligen kunde göra ändring i de förhållanden, som skulle vara så förträffliga och främja uppkomsten af inhemsk industri. Men hvad främjar egentligen denna traktat? Jo, det är just *stadga* i tullsatser, den främjar, och *först och främst* stadga, den främjar, så att man kan veta, hvad man har att rätta sig efter; det är stadga mot förändrade förhållanden i Frankrike och mot förändringar inom vårt eget land. Det är denna stadga, som infördes år 1865, då traktaten ingicks, och som varit hufvudsakliga anledningen, att det gått så mycket framåt, och det är därför det är af så oändligt stor vigt, att väl betänka sig, innan man besluter sig att förkasta traktaten. Den medför i öfrigt icke så stora fördelar, ty det är jemförelsevis små fördelar, man vinner genom tullnedsättningen, men man vinner den *stora* fördelen, att man får veta, hvad man har att rätta sig efter, och att man får lugn i sin handlingsfrihet och kan rätta sig efter förhållanden, hvilka kunna läggas till grund för beräkningar i affärsväg, något längre än från den ena riksdagen till den andra.

Nya handels- och sjöfartstraktater med Frankrike.
(Forts.)

En ärad talare på hallandsbänken har behagat yttra, att "sjöfartstraktaten är utan synnerlig betydelse". Ja, det är ju möjligt, att det verkligen är *haus* åskådningssätt, men jag skall bedja att genom ett dokument, som är undertecknadt af Herr *Ludvig Peyron*, hvilken är ledamot af Stockholms sjöfartsnämnd och Stockholms störste skeppsredare, få visa motsatsen. Han yttrar: "Många stränga och allvarliga ord hafva de senare dagarne vexlats inom pressen för och emot antagandet af den senast afslutade handels- och sjöfartstraktaten emellan Sverige och Frankrike. Man har vidt och bredt diskuterat de fördelar och olägenheter, som våra export- och importartiklar skulle hafva af traktatens antagande eller förkastande, men man har, såsom vanligt, endast med särdeles lätt hand berört vår *sjöfart*."

"Egendomligt måste det dock förefalla mången, att invånarne i ett land, så omflutet af vatten som vårt, icke mera besjålas af intresse för en näring, som, utom all fråga, är och måste vara en af de naturligaste, en af de viktigaste. Jordbruket, våra jernverk, vår sågverksrörelse, våra fabriker åtnjuta dels skydd, dels åtminstone ett omhuldande från statsmakternas sida, då sådant behöves, men hvad göres för vår sjöfart? Man kanske vill svara mig: det bygges fyrar och båkar, det underhålles räddningsanstalter o. m. d., men nej, så är icke fallet, sjöfarten gör detta sjelf och uteslutande sjelf, ty hvarje öre, som användes till sjöfartens bästa (om man undantager aflönandet af lärarne vid navigationsskolorna) och ännu mera, uttages ur rederiernas fickor, och detta icke med synnerlig mildhet. — Från alla kanter af vårt land förspörjas oro och missmod öfver ständigt ökade umgälder, förhöjda fyr- och båkafigter, nya mätningssätt, som icke allenast förorsaka stora omkostnader och tunga pålagor för framtiden, utan äfven delvis

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

ställa våra egna fartyg i en sämre ställning än andra nationers. — Och likväl är denna sjöfarts bestånd icke någon obetydlighet för vårt land. I Kongl. Kommerskollegii berättelse för 1880 läses, att frakterna, som influtit för svenska fartyg i utrikes sjöfart, under året uppgått till 36¹/₂ millioner kronor, och att denna rörelse sysselsatt icke mindre än 24,000 människor, hvilka alla till stat och kommun betala sina utskylder.

“Nu kanske frågas: hvad har allt detta att göra med franska traktaten? Jag svarar: i så måtto att vår sjöfart icke kan tåla några flere stötar utan att den ramlar. Den menliga inverkan, som senare månadernas osäkerhet redan vållat, är känbar nog, men skulle vi, genom traktatens förkastande, komma i det bedröfliga läge, att samma osäkerhet för en längre tid blefve rådande, för-lamas efter hand hela vår sjöfartsrörelse. — Visserligen utgöra de bruttofrakter, som svenska fartyg år 1880 erhållit i fart med Frankrike, icke öfver ¹/₇ af det totala fraktbelopp, som hela svenska skeppsflottan inseglat, men resultatet skulle kanske ställa sig annorlunda, om nettofrakterna kunde angifvas. Erfarenheten har det sista årtiondet ofta visat, att ehuru våra bruttofrakter i fart med England äro nära tredubbelt emot de med Frankrike, så hafva de förstnämnda icke på långt när lemnat samma relativa öfver-skott.

“Vår sjöfart fordrar framför allt stabilitet i lagstiftningen, ty derpå beror dess utveckling. Med ovissheten framför ögonen, om i morgon eller öfvermorgon någon ny pålaga möjligen skulle kunna drabba den, kommer den att föra ett tynande lif. Ingen vågar nedlägga kapital i en så osäker rörelse, och intresset afsvagnar. För att säga hvad som derpå följer behöfves ingen profetisk blick. Utan att kanhända beskärma sig så mycket öfver “grusade näringar“, låta våra rederier, tåligen som vanligt, sina fartyg med stora uppoffringar öfvergå till andra nationer eller fastbinda dem vid kajerna, vårt dugliga sjöfolk får söka sin utkomst i främmande land, och våra mekaniska verkstäder snart komma att stängas.

Stockholm den 14 Mars 1882.

Ludv. Peyron.»

Detta är verkliga förhållandet. Då hemställer jag till Herr Talmannen, om denna sjöfartstraktat kan anses vara af någon obetydlighet. Af de stora fartyg, för hvilka Herr Peyron, som jag i detta fall åberopat såsom auktoritet, är hufvudredare — de utgöras af 10 ångbåtar med 1,000 tons dräktighet hvardera — har han vintertiden under en följd af år låtit sysselsätta 8 på Medelhafvet och andra aflägsna farvatten. Ja, det är många af dem, som besöka franska hamnar, och allenast derigenom, att de kunnat vara säkra på att icke riskera någon förändring i tullagstiftningen och sjöfartsafgifterna, kunnat åtaga sig befattningar med lyckligt resultat, tur- och retur under en längre följd af månader. Min egen erfarenhet såsom skeppsredare är också den, att under en längre tid många fartyg hafva kunnat gå mellan Amerika och Frankrike, och kunnat föra den öfverflödiga spanmålen från Amerika till Frankrike, men de hade icke kunnat göra det, om de icke fortfa-

rande erhålla den lindring i hamnumgälder, hvilken Frankrikes egna fartyg tillkommer. Denna lindring är likvisst ingen obetydlighet; och jag hemställer om den kan anses vara en obetydlighet för Sveriges näringar i allmänhet, då jag vet att det just är för sjöfarten, som vi hafva tillräckliga rudimaterier, samt att vi ega tillräckliga kunskaper och skicklighet i att utrusta fartyg, och vår befolknings håg så väsentligt ligger åt denna art af verksamhet. Men det är *stadga*, som vår skeppsfart behöfver, annars blir det ingenting af den, ty icke bygger man nya fartyg, om man icke kan få åtnjuta säkerhet, att icke *en* Riksdag besluter ett och *en annan* Riksdag någonting annat. Det den ärade talaren från hallandsbanken har yttrat om träförädlingen har nu lyckligtvis redan Herr *Hanmarhjelm* besvarat, så att jag icke behöfver befatta mig dermed, men mot hans åsigt, som gick ut på att beteckna trävaruförädlingen såsom obetydlig, vill jag sätta vitsord af två personer, som offentligen och *med sakkännedom* yttrat sig i denna fråga och derunder satt sina namn, nemligen Herrar H. R. Astrup och P. J. Ekman, och det lär väl ingen kunna förneka, att dessa begge herrar känna till saken. Och då deras uttalade åsigt står i strid med den ärade talarens, må det ursäktas mig, att jag icke kan högt uppskatta hans yttrande i den vägen.

Samme ärade talare har sagt angående jernindustrien, att den ändå icke kunde gå, "emedan det fordrades nya maskiner och nya arbetsmetoder". Tror då den ärade talaren, att jernindustrien har stått stilla i vårt land? Tror han, att vi icke följt med i täflan med andra länder, som hafva billigare bränsle och kapital. Jernindustrien, trävaruförädlingen och sjöfarten tillsammans äro så viktiga grenar, att, om de skulle gå utföre och minskas i väsentlig mån, det blefve många här i landet, som finge gå i *vadmalskläder* i stället för finare eller gröfre klädeskläder.

Den ärade talaren har icke yttrat något om det, som kunde från hans provins vara att yttra sig om, nemligen om tillverkningen af kläde. Jag kan icke förstå detta annorlunda, än att han ansåg denna tillverkning så obetydlig och ömkelig och utfattig och klen, att det ingenting var att säga derom. Jag ber därför få nämna ett förhållande, som blifvit för mig uppgifvet och som kanske den ärade talaren blir i tillfälle att styrka, nemligen att i den provinsen finnes en stor fabrik för kläde, der maskinerier och rudimaterier, inköpta för en million kronor, nu äro bokförda till endast fyratiotusen kronor. Aktierna äro eftersökta till tvåhundra procent, de hafva gifvit tolf procent utdelning, under det tolf procent blifvit till reservfonden afsatta. Det kan ju kända, att en sådan industriel anläggning finnes, och då är den ju icke så beklagansvärd, att dess egare behöfva bedja om ytterligare tullskydd.

Här har blifvit framlagd på våra pulpeter en petition, som är undertecknad af en mängd menniskor. Jag vill af petitionens innehåll endast citera orden "våra näringars trygga utveckling". Ja, det är just det och intet annat, som de begära, hvilka ifrigast

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

förorda den franska traktatens antagande. Ser man efter, hvilka petitionärerne äro, finner man, att de bland andra bestå af "444 personer utaf arbetspersonalen vid Drags aktiebolag", en kantsågare, några biträdande kantsågare och 3 barberare! Jag får bekänna att, när dessa aktade medborgare komma och lägga tyngden af sina åsichter i vågskålen, det må vara *för* eller *emot* franska traktaten, jag icke kan tillerkänna dem något afseende. Vore det fråga om *allmän rösträtt* i staten eller kommunen, kunde jag begripa, att de kunna hafva en beaktansvärd åsigt, men i en fråga, som den nu föreliggande, der det fordras mera sakkänedom, än som kommit de fleste af petitionärerne till del, kan jag icke annat än, med all aktning för personerna, lägga deras uttalanden till handlingarne.

Jag måste nu värdsamt till Herr Talmannen hemställa, huru det skulle gestalta sig, om Riksdagen nu skulle afslå denna traktat. Man känner, att i Norge Stortinget enhälligt bifallit den, och der faldes yttranden, som antydde, att det skedde "af hänsyn till Sverige och dess industri". Afslår nu svenska Riksdagen traktaten, ligger det nära till hands att fråga: hvad härnäst? Den har då naturligtvis fallit; men, Herr Talman, jag måste tänka till punkt i denna så viktiga sak, som gäller också andras väl eller ve. Jag gissar då, att Hans Excellens Utrikesministern skall föreslå Kongl. Maj:t att begära en *separat*-traktat för Norge. Jag gissar vidare, att Frankrike *icke* går in på en sådan separattraktat. Hvem har då för brödrarikenas räkning förkastat traktaterna? Jo, *svenska* Riksdagen. Den har beröfvat det norska folket den fördel, det önskat vinna för Norges sjöfart, under det att man i Norge har gått in på traktaten "för att befrämja Sveriges industri". Det blir i sanning en föga angenäm ställning. För öfrigt veta väl herrarne alla, att, i följd af vårt lands näringsförhållanden, jordbruksnäringen är den, som är starkast representerad inom Riksdagen. Det är ju riktigt och det är ju ingen, som beklagar sig deröfver. Men om än förhållandet är sådant, att det mellan regeringen och representationen icke kan vara så upprigtigt — jag begagnar det ordet, ty det är det upprigtigaste ord, jag kan använda — vore det dock beklagligt, om den representation, hvars flertal *icke* kan bedöma sådana frågor som den nu förevarande, icke heller skulle i afseende på speciella frågor hafva tillräckligt förtroende för landets regering, att majoriteten i en sådan fråga rättade sig efter regeringens framställning och tillstyrkan. Jag har hört mycket tal om "parlamentarism", men det skulle i sanning vara en sista och största örfil åt all parlamentarism, om slutet skulle blifva, att majoriteten skulle genom röstöfvervigt afgöra denna i våra näringar så djupt ingripande fråga.

Jag anhåller om bifall till Utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till förevarande punkt och vidare på afslag derå, hvarefter propositionen på bifall till punkten af Herr

Grefven och Talmannen förnyades och förklarades vara med öf-
 vervägande ja besvarad.

*Nya handels-
 och sjöfarts-
 traktater med
 Frankrike.*
 (Forts.)

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsat-
 tes, justerades och anslogs en voteringsproposition af följande
 lydelse:

Den, som bifaller 1 punkten af Bevillnings-Utskottets betän-
 kande N:o 4, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna
 hafva utfallit sålunda:

Ja—84;

Nej—31.

Den vidare föredragningen af betänkandet uppsköts till nästa
 sammanträde.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att
 de under dagens lopp första gången bordlagda ärendena skulle
 uppföras främst, och de betänkanden, som denna dag bordlagts
 för andra gången, sättas sist på föredragningslistan för nästa sam-
 manträde.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ öfver 12 på natten.

In fidem

A. von Krusenstjerna.